

**SOCIALRÅDGIVERUDDANNELSEN – 7. SEMESTER****MODUL 13 – BACHELORPROJEKT**

Navn:	Lise Aastrøm Uggerhøj		
Studienr.:	20123958	Studentmail:	Lugger12@student.aau.dk
Navn:	Lise Kirstine Sørensen		
Studienr.:	20136302	Studentmail:	Lksa13@student.aau.dk

<b>Titel:</b>	Misbrug og social indsats i Aalborg kommune – med fokus på grønlanderes manglende gennemførelse af behandling.
<b>Engelsk titel:</b>	Abuse and social efforts in Aalborg municipality - focusing on Greenlanders lack of completion of treatment.
<b>Antal anslag:</b>	133.345
<b>Vejleder:</b>	Mia Sandhold Jessen
<b>Gruppenr.:</b>	47
<b>Dato:</b>	5 januar 2016

*"Denne opgave er udarbejdet af studerende på socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet, som led i et uddannelsesforløb. Den foreligger urettet og ukommenteret fra socialrådgiveruddannelsens side og er således et udtryk for forfatterens egne synspunkter".*

## Abstract

This study deals with Greenlanders challenges, in becoming free of their addiction, in the Danish system. The minority of Greenlanders in Denmark has long been object of prejudice, when it comes to alcohol and drug abuse, and low social standards. The focus of this study is, to disclose why a larger percentage of the Greenlandic population living in Denmark, are more likely to be unsuccessful in their treatment for addiction, than the remaining population. To study this focus we have chosen to apply the method of interviews, based on a phenomenological approach.

In the work of processing the interviews, there are some commend denominator; especially the childhood seems to play a big part in the informants' lives. Because of these interviews, the study gets an insight into the life, addiction and treatment conditions of Greenlanders living in Aalborg, along with their stories of how they got out of their addiction, and how they came to Aalborg.

As a result of these findings, we were able to conclude, that most of the Greenlanders will fall back into their addiction, despite treatment because of the difficulties the Greenlanders experience when moving to, and living in Denmark. Even though the general level of drinking among the population of Greenland has declined, and the majority of the minority in Denmark is well functioning, there is still a current expectation of uncontrolled drinking.

We argue that most of the difficulties the Greenlanders experience are related to culture. Hans Gullestrup provides us with a model that gives us some guidelines to what culture is, and what it does. Based on the interviews, our observations and research on our topic, we argue that stigmatization is an active factor legitimizing and reproducing substance abuse among the Greenlanders in Denmark. We do this mainly by using theories of Erving Goffman. We also argue that struggle for recognition is an active factor by using Axel Honneth, and that recognition and stigmatization are two important places to make changes, if the Greenlanders are to have success in their treatment In Denmark.

# Indholdsfortegnelse

<b>ABSTRACT</b> .....	<b>2</b>
<b>INDLEDNING</b> .....	<b>5</b>
MISBRUGENDE GRØNLÆNDERE I AALBORG KOMMUNE .....	5
<b>SOCIALE PROBLEMER</b> .....	<b>7</b>
<b>GRØNLANDSK HISTORIE</b> .....	<b>9</b>
SPROGET .....	10
<b>PROBLEMFORMLERINGENS RELEVANS</b> .....	<b>11</b>
PROBLEMFORMLERING: .....	12
<b>TEORI</b> .....	<b>12</b>
MADS UFFE .....	12
<i>Udvikling af afhængighed og misbrug</i> .....	14
A. HONNETH ANERKENDELSES TEORI .....	15
<i>Privatsfæren (kærlighedssfæren):</i> .....	15
<i>Den retlige sfære:</i> .....	16
<i>Den solidariske sfære:</i> .....	16
<i>Krænkelser</i> .....	17
ERVING GOFFMAN – STIGMATISERING .....	18
HANS GULLESTRUP .....	21
<i>Den horisontale kulturdimension</i> .....	22
<i>Den vertikale kulturdimension</i> .....	24
<b>PRÆSENTATION AF MISBRUGSBEHANDLING I AALBORG KOMMUNE</b> .....	<b>28</b>
MISBRUGSBEHANDLING PÅ GRØNLANDSK .....	29
JURIDISKE RAMMER .....	30
<b>METODE</b> .....	<b>31</b>
VIDENSKABELIG TILGANG .....	31
<b>DEN FÆNOMENOLOGISKE TILGANG</b> .....	<b>31</b>
DET KVALITATIVE INTERVIEW SOM METODE .....	32
SPØRGETEKNIK OG KOMMUNIKATIVE OVERVEJELSER .....	33
VALG AF INFORMANTER .....	34
INTERVIEWGUIDE .....	35
GENNEMFØRSEL AF INTERVIEWS OG ETISKE OVERVEJELSER .....	36
TRANSSKRIBERING AF INTERVIEWS .....	37
<b>ANALYSE</b> .....	<b>37</b>
PRÆSENTATION AF INFORMANTER .....	38
ANALYSESTRATEGI .....	38
KULTURELLE BARRIERER .....	40
<i>Del konklusion</i> .....	42
FORDOMME OG STIGMATISERING AF DEN ”FULDE GRØNLÆNDER” .....	43
<i>Del konklusion</i> .....	45
MILJØ – EN MEDVIRKENDE FAKTOR TIL VEJEN MOD MISBRUG? .....	45

<i>Del konklusion</i> .....	48
SEKSUELT MISBRUG OG SVIGT I BARNDOMMEN .....	49
<i>Del konklusion</i> .....	53
<b>KONKLUSION</b> .....	<b>53</b>
<b>HANDLEMULIGHEDER</b> .....	<b>54</b>
<b>PERSPEKTIVERING</b> .....	<b>57</b>
<b>LITTERATURLISTE</b> .....	<b>59</b>

## **Indledning.**

Igennem vores skiftende roller som socialrådgiverstuderende, praktikanter og studiemedarbejder, er vi flere gange stødt ind i borgere fra minoritetsgruppen af grønlændere i Danmark. Vi oplever en gruppe af borgere, der ofte agerer i flere forskellige arenaer i kommunen. Vi møder dem i børne- og familieafdelingen, hvor vi oplever, at de til tider har fået fjernet deres børn pga. misbrug, omsorgssvigt, eller har en form for familiebehandling kørende, ligeledes ser vi dem i misbrugsafdelingen, og samtidig ses de i beskæftigelsesområdet. Fælles for dem alle er, at de virker til at stå stille, i den forstand at der ikke er den store udvikling i deres problematikker, til trods for der udvises ønske herom.

Der bor omkring 14.000 grønlandskfødte voksne personer i Danmark. Langt de fleste grønlændere i Danmark klarer sig godt. Men en forholdsvis stor andel af de grønlændere, som rejser til Danmark, ender i et liv som socialt udsatte. Gruppen af udsatte grønlændere, er i udgangspunktet ramt af de samme komplekse sociale problemer som udsatte danskere - f.eks. arbejdsløshed, psykiske og helbredsmæssige problemer, hjemløshed og forskellige former for misbrug. Ligeledes kan de dertil have særlige sproglige og kulturelle udfordringer, samt et begrænset kendskab til det danske samfunds indretning, som kan være en barriere for integrationen, og deres livssituation (SFI, 2015).

En del af de misbrugende grønlændere har også psykiatriske lidelser. Mange af lidelserne er afledt af traumatiske oplevelser i barndommen – bl.a. incest, vold og alkohol/hashmisbrug i familien. Nogle af dem er hjemløse, eller opholder sig en stor del af deres tid på gaden. De har et dårligt fysisk helbred, som blandt andet er karakteriseret ved ringe ernæring og fysiske sygdomme (Loumann & Madsen, 2016).

## **Misbrugende grønlændere i Aalborg Kommune.**

I 2006 udkom der en undersøgelse af socialt marginaliseret grønlændere i Aalborg.

Forvaltningsledelsen, Sundheds- og Socialforvaltningen i Aalborg Kommune, ønskede en undersøgelse af indsatsen for socialt udstødte grønlændere i Aalborg Kommune. Formålet med denne undersøgelse var, at give et billede af de socialt udsatte grønlænderes situation, for bedre at kunne lave en fremtidig plan, med forbedringer i indsatserne herfor. Ud fra resultaterne af undersøgelsen kunne man konkludere, at der var et problem i forhold til alkohol- og hashmisbrugsbehandling, da de socialt udsatte grønlændere sjældent indgår i behandlingsforløb. Størstedelen af de udsatte grønlændere har et blandingsmisbrug. Samtidig opfattes grønlændernes

misbrug, som den største enkeltstående årsag til, at de socialt udsatte grønlændere i Aalborg Kommune er fastlåste i deres sociale situation. Her menes der at de er udsatte, og ikke inkluderet i det danske samfund (Aalborg Kommune, 2006, s. 3).

Som vi herunder dokumenterer, kan vi se, at der i 2011 kun var en lille procentdel ud af de socialt udsatte grønlændere i Aalborg, som var indskrevet i offentlig behandling for alkoholmisbrug.

Vi kan tillige se, at andelen af grønlændere, som var indskrevet i offentlig behandling i 2011 for alkoholmisbrug, var mere end ti gange så stor, som den tilsvarende andel blandt danskere.

*” Når vi ser på disse personer som andel af gruppen af hhv. danskere og grønlændere, finder vi, at godt 2 pct. af grønlænderne var indskrevet i den offentlige behandling mod alkoholmisbrug mod 0,2 pct. af stikprøven af danskere. Det vil sige, at andelen af grønlænderne tilmeldt alkoholbehandlingen er betydeligt højere – 10 gange så høj – end andelen af danskerne”*  
(SFI, 2015, s. 53).

I tillæg til misbrugsproblemer, ser vi ligeledes en overrepræsentation blandt grønlændere ift. psykiske lidelser. Af de personer, der havde kontakt til sygehusvæsenet i 2011, fik 9 % af grønlænderne, mod 3 % af danskerne, mindst én diagnose relateret til psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser (SFI, 2015, s. 56).

I Misbrugsafsnittet i Aalborg Kommune er erfaringen, at mange grønlændere ikke har glæde af de eksisterende tilbud. Der blev derfor i 2015 afsat økonomiske midler til 2016, til at udvikle et forsøg med særlig misbrugsbehandling til grønlændere. Misbrugsbehandling og forebyggelse af misbrug, er et fokusområde, i en venskabsbysaftale mellem Kommuneqarfik Sermorsoq og Aalborg Kommune (Familie- og Socialudvalget, 2015, s. 3).

Der var allerede fokus på problemet med udsatte grønlændere i 2006, hvor undersøgelsen om socialt marginaliseret grønlændere i Aalborg Kommune blev foretaget. Vi undrer os derfor over, at misbrugende grønlændere i Aalborg Kommune i 2015, stadig ikke har succes med misbrugsbehandlingen af udsatte grønlændere i kommunen.

I 2015 blev det, som nævnt tidligere, vedtaget at man i Aalborg Kommune ville budgettere 200.000 kr. alene til misbrugsbehandling af grønlændere. Man ville forbedre indsatsen og indsætte

grønlandsk misbrugsbehandling, alene af den grund, at erfaringerne viser, at grønlænderene stadig ikke har succes med misbrugsbehandling. De falder fra i den traditionelle behandling (Sørensen H. N., 2015).

Vi er interesseret i at vide, om disse tiltag har hjulpet i Aalborg Kommune, men samtidig finder vi det også relevant at undersøge, hvilke faktorer der er i spil, i forhold til de misbrugende grønlænderes tendens til at falde fra i behandlingen.

## **Sociale problemer**

Det som kendetegner socialrådgivning og socialt arbejde er, at det retter sig mod sociale problemer. Vi vil derfor redegøre for, hvad et socialt problem er, med henblik på at stille dette i relation til vores problemstilling. Det er vanskeligt at definere et socialt problem, men der findes flere forskellige definitioner, samt perspektiver på dette.

En af disse definitioner er, at der er stor afstand mellem det ønskede og det uønskede, som dermed konkluderes som en uacceptabel situation. Et socialt problem defineres ofte som hvad der opfattes som normalt og acceptabelt, og hvad der opfattes som problematisk og uønsket. Her menes der, om befolkningen lever op til de normale og acceptable levevilkår. Udgangspunktet er den antagelse, at en uønsket tilstand får negative følger for samfundet, eller enkelte borgere (Meeuwisse & Swärd, 2004, s. 32).

Peter Bundesen mener således *”Det er en observeret uønsket social situation, som der er en udbredt opfattelse af, at der bør gøres noget ved gennem kollektiv handling”* (Bundesen, 2000, s. 12). Et socialt problem vil ud fra dette være aktuelt, når den sociale situation er observeret af andre, og ikke er i overensstemmelse med de værdier, som størstedelen af befolkningen besidder. Situationen vil derfor ikke være i harmoni med de værdier, som samfundet helst vil opnå, men vil i stedet udmøntes som en negativ situation. I den konstruktivistiske tilgang ses der derfor et afvigingsociologisk perspektiv, fordi situationen er uønsket. Dette bevirker, at det er nødvendigt med en opfattelse om det normale, således at man kan sammenligne det afvigende med det normale, for dermed at finde den ønskede situation.

Et af perspektiverne af hvordan et socialt problem ses, er *det skandinaviske velfærdsperspektiv*. Her betragter man sociale problemer som velfærdsmæssige mangeltilstande, hvor økonomiske, psykiske og fysiske mangeltilstande spiller en rolle, for hvad der kan anses for at være et socialt problem (Ejernæs & Kristiansen, 2004, s. 75).

Det sociale problem i vores opgave defineres ud fra ovenstående, altså ved at vi antager, at socialt udsatte grønlandere med et misbrug, vil være i økonomisk krise. Dette da de sandsynligvis ikke har et job og derfor er på overførselsindkomst, samtidig med at de skal have penge til at dække deres misbrug. Vi kan ud fra tidligere nævnte SFI undersøgelse se, at udsatte grønlandere også ofte har både psykiske problemer, dårligt fysisk helbred i form af dårlig ernæring og fysiske sygdomme og ligeledes er nogle af dem som nævnt, hjemløse. Disse mangeltilstande udgør at vi, ud fra det skandinaviske velfærdsperspektiv, kan anse udsatte grønlandere med misbrug, for at høre ind under begrebet ”sociale problemer”.

Hanne Kathrine Krogstrup taler om, at sociale problemer kan inddeles i to typer af problemer, vilde og tamme problemer. Tamme problemer er forholdsvis nemme at definere. Der er her, én objektiv, målbar og tydelig bedste løsning på problemet. Dette skyldes, at der forligger en sikker og teknisk viden på, hvordan problemet skal løses. Ved de vilde problemer er der mere end én løsning på problemet, da problemet ofte er udefinerbart og problematisk at adskille fra andre problemer. Der findes ikke nogle klare succeskriterier for at finde den optimale - og dermed rigtige løsning på problemet. Dermed vil løsningen være normativ, og afhængig af, hvem der foretager vurderingen (Krogstrup, 2003, s. 17). Idet at der for de udsatte grønlandske misbrugere er problemer med både økonomiske forhold, fysisk dårligt helbred med sygdomme samt psykiske problemstillinger og misbrugsproblemer, anser vi deres sociale problemer for at være vilde. De er komplekse og løsningerne vil være individuelle, alt efter hvad det enkelte individ har behov for.

Ud fra tidligere nævnte SFI rapport ser vi også, at de udsatte grønlandske misbrugere kan have både sproglige og kulturelle udfordringer, i forhold til det danske samfunds indretning, og at dette kan være en barriere for at blive inkluderet i samfundet (SFI, 2015). Vi formoder, at det at have et misbrug, i det danske samfund, er en uønsket tilstand som har konsekvenser for samfundet, men også for selve misbrugerne. De mangeltilstande, som er nævnt tidligere, er med til at udforme det som P. Bundesen kalder for en uønsket tilstand. Disse mangeltilstande vil i samfundet ikke harmonere med de værdier, som størstedelen af samfundet vil opnå, og vil derfor udmøntes som en



negativ situation, ligeledes vil deres misbrug. Dette kan være medvirkende til, at socialt udsatte grønlandere med et misbrug, har svært ved at blive inkluderet i det danske samfund. De lever ikke op til samfundets normer og acceptable levevilkår.

## **Grønlandsk historie.**

Den samfundsudvikling, som i de sidste ca. 60 år har rykket i den grønlandske befolkning, har europæerne har haft godt 400 år til at gennemleve. Udviklingen har bevirket, at den grønlandske befolkning de fleste steder, er koncentreret i større eller mindre bysamfund, og at den moderne teknologi, og dermed kravene til komfort, hurtig kommunikation og underholdning, har gjort sin entre, selv i de mindre bygder (Lorentzen, 1999, s. 66-70).

Danmark opbyggede den første koloni i Grønland i 1721. Inden Grønland mistede sin status som koloni, og i stedet kom i det danske rige som amt i 1953, herskede der forbud mod ophold i Danmark uden særlig tilladelse eller igangværende uddannelse. Efter medlemskabet i riget, ledte et stærkt fokus på en fordanskning af landet, til en langsomt stigende tilflytning til Danmark.

Som led i assimileringprocessen blev en relativt stor gruppe børn sendt til danske hjem i et år, med et uddannelsesformål, for at forbedre deres danskundskaber, og efterfølgende opnå højere succes i undervisningen. Mange af disse situationer har imidlertid vist sig traumatiserende i større eller mindre grad, og ses af flere som potentiel årsag til efterfølgende sociale problemer. Det medfølgende fokus på modernisering og vestlig udvikling, stødte sammen med den traditionelle grønlandske levevis, og deraf skabt sociale og identitetsrelaterede problemer. Mange af de store alkoholrelaterede problemer har rod i frigivelsen af alkohol i '53, men der var også et eksisterende forbrug inden dette, hovedsageligt baseret på hjemmebrændt sprit (Lorentzen, 1999, s. 17-19).

Den grønlandske befolkning stiftede bekendtskab med alkohol allerede i løbet af 1500-tallet. Dette skete i forbindelse med besøg af nordeuropæiske hvalfangere. Denne byttehandel, som opstod, kom efterhånden den centrale ledelse i København for øre, og i 1782 lovgav man på området. Der blev udstedt en instruks for overvintrende hvalfanger med et totalforbud om at give inuitterne alkohol. Den instruks var egentlig juridisk set gældende indtil 1954. I 1952 skete der dog en betydelig rationeringslempelse, og den 15. december 1954 blev rationeringen helt ophævet.

Alkoholforbruget i Grønland var i slutning af 90'erne på højde med det danske alkoholforbrug, men forskellen var, at der i Danmark blev drukket dagligt og over mange år, men i Grønland blev der drukket langt mere koncentreret, og oftest omkring lønningsdag. Det var i nogle områder nødvendigt at indkalde ekstra mandskab på hospitaler og politistationer, for at kunne følge med det store arbejdspress, som blev skabt af de mange alkoholrelaterede ulykker og voldsepisoder (Bjerregaard, 1998, s. 158).

Selvom forbruget i Grønland er sammenligneligt med det danske, så er det langt farligere, at man i Grønland drikker så meget på en gang, og det resulterer i alvorlige følgevirkninger, såsom familieproblemer, ulykker, omsorgssvigt, vold, drab og selvmord (Bjerrgaard & Dahl-Petersen, 2008, s. 76).

### **Sproget.**

Det grønlandske sprog skaber nære følelser om tætte relationer og forbundenhed mellem generationer. Forestillingen om et fælles sprog bidrager til en styrket nation. Selvom der i Grønland er et skel mellem sociolekt og dialekt, forhindrer det ikke grønlænderne i at føle, at de har et sprog, de kan give videre eller endda miste. Dermed er det en vigtig del af den grønlandske kultur. Et sprog er i ethvert samfund med til at definere identitet (Togeby, 2002, s. 64).

Unge grønlændere er med til at give det grønlandske sprog et nyt twist, da det nære tilhørsforhold til det danske sprog skaber former for ”crossing”, hvor man låner ord og sætninger fra forskellige sprog. Dette fænomen mødes med stor skepsis af de ældre generationer (Langgård, 2003, s. 216).

Før i tiden så man et sammensat sprog som et tegn på inkompetence og sprogforvirring, men i dag er der flere forskere, som taler for, at sådan et sprogbrug er en vigtig del af social organisation som strategier til inklusion og eksklusion. Grønlændere, der taler samme sprog, samler sig og dermed er sproget inkluderende, men på samme tid bliver dansktalende grønlændere ekskluderede fra fællesskaber med andre sprog (Togeby, 2002, s. 65).

Videregående uddannelser på Grønland foregår oftest på dansk, da Grønlands kvalificerede arbejdskraft oftest er fra Danmark. Derfor har Grønland været med til at gøre det svært for unge, der kommer fra folkeskolen, hvor sproget er grønlandsk, at klare sig på uddannelsesinstitutionerne, og har således udelukket dem fra information og uddannelse (Augustesen & Hansen, 2011, s. 85).

Dansktalende grønlandere føler sig mindre integrerede i Grønland, selvom de tilhører nationen. Det gør også, at de er mere udsatte for mobning i skolen og senere flytter til Danmark (Langgård, 2003, s. 220). Det er ofte de dansktalende børn, der kommer fra de mest ressourcerstærke hjem, der er udsat for dette. Derfor er det også et stort ressourcestab for samfundet, når de fraflytter permanent. De grønlandsktalende får ikke en lige så høj uddannelse, fordi de ikke har tilstrækkeligt kendskab til det danske sprog (Langgård, 2003, s. 222). Ifølge en undersøgelse fra Grønlands statistik fra 2000, vurderes op mod halvdelen af de unge i folkeskolens afgangsklasser på Grønland, til ikke at kunne det danske sprog (Langgård, 2003, s. 221).

### **Problemformuleringens relevans.**

Vi har fået fastslået, at misbrug ofte er en enkeltstående årsag til, at udsatte grønlandere i Danmark har svært ved at blive inkluderet, i det danske samfund. Den primære undersøgelse på området fra Aalborg Kommune, tager udgangspunkt i forhold dokumenteret op til 2006. Der afsættes dog i 2015 stadig tilsvarende ressourcer til dette specifikke område, hvorfor det må antages, at problemet består, eller midlerne er nødvendige, for at vedligeholde eller forbedre effekten af indsatsen. Vi finder det derfor relevant at undersøge, hvorfor det er så svært for udsatte grønlandere i Danmark, at komme ud af deres misbrug. Er det Aalborg Kommune der ikke er aktiv nok, i forhold til at iværksætte de rette tilbud, eller ønsker misbrugende grønlandere ikke at modtage tilbuddene? Dette er relevant for både socialrådgivere på beskæftigelse-, børne- og familie-, sundheds- og selvfølgelig misbrugsområdet. Det er ligeledes relevant at undersøge, hvordan inklusionen af grønlandere i højere grad kan lykkes, uden udsathed og misbrug.

I det sociale arbejde med opgavens målgruppe, arbejdes der ud fra den interaktionistiske model. Det er samspillet mellem de pågældende socialarbejdere og de socialt udsatte grønlandske misbrugere, i Aalborg Kommune, der er i spil. Derfor er det relevant for os, at læne os op ad det interaktionistiske perspektiv i vores undersøgelse, til bedre at kunne forstå grønlandernes situation som den fremstår ud fra deres ståsted (Hutchinson & Oltedal, 2006, s. 136). Vi er interesseret i at undersøge, hvordan de udsatte grønlandere med et misbrug, opfatter deres egen situation. Vores initierende spørgsmål fører os til nedenstående problemformulering.

**Problemformulering:**

Vi vælger at anlægge et borgerperspektiv til belysningen af vores problemformulering og bevæger os på mikro-niveau. Vi vil gerne undersøge:

*Hvilke årsager er der til at de grønlandske misbrugere i Aalborg kommune ikke gennemfører deres misbrugsbehandling? Og hvordan kan disse årsager afhjælpes?*

**Teori.**

Vores teori afsnit vil indeholde det interaktionistiske perspektiv på socialt arbejde. Dette har vi valgt, da perspektivet giver mulighed for både at analysere og fortolke situationer på mikro niveau. Vi vil i dette kapitel anvende rusmiddelforsker Mads Uffe Pedersens definition på at have et misbrug i Danmark. Derefter vil vi beskrive Axel Honneths teori om anerkendelse, for i vores analyse, at kunne sætte teorien i relation til, hvilke udfordringer misbrugende grønlændere møder i forhold til manglende anerkendelse. Derefter vil vi præsentere Ervin Goffmans teori om stigmatisering for at belyse og analysere på, hvilke udfordringer og konsekvenser stigmatisering har for behandlingen af misbrugende grønlændere i Danmark. Til sidst vil vi præsentere Hans Gullestrups kulturanalysemodel, som vi vil anvende som et redskab til at analysere på hvorvidt de kulturelle forskelle er problematiske.

**Mads Uffe**

For at klargøre hvad vi i vores opgave mener, er definitionen på det at have et misbrug i Danmark, vil vi anvende rusmiddelforsker Mads Uffe Pedersen.

Mads Uffe Pedersen er rusmiddelforsker og ansat på Aarhus Universitet. Ifølge ham er alle der indtager rusmidler forbrugere heraf. Misbrug skal derimod forstås som et brug, der resultere i forskellige former for sociale problemer. Midt imellem forbrug og misbrug findes der en ”buffer-zone”, som er svær at definere, den kaldes risiko-brug. Her ses sociale problemer ved forbrugeren, som ikke med sikkerhed kan knyttes til brugen af rusmidler.

Afhængighed er et fysisk og psykisk syndrom, det kan tilforladeligt identificeres på tværs af forskellige diagnosesystemer, i Danmark benyttes diagnosesystemet ICD-10. Man skal opfylde tre

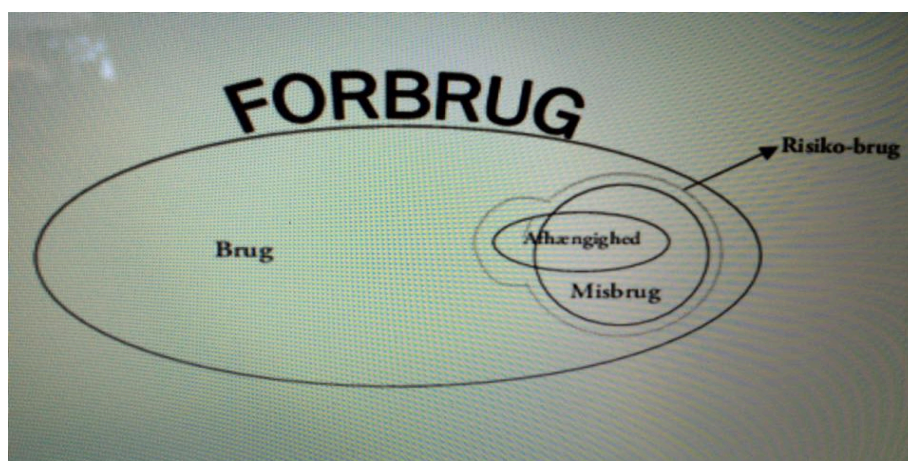
af seks mulige kriterier i nedenstående, for at kunne blive diagnosticeret *afhængig* (Pedersen, 2005, s. 43-44)

Kriterier for Alkoholafhængighed.

Ifølge ICD-10 er man afhængig, hvis man opfylder tre af de nedestående 6 kriterier.

1. *Trang*
2. *Svækket evne til at styre indtagelsen, standse eller nedsætte brugen.*
3. *Abstinenssymptomer, eller indtagelse for at ophæve eller undgå disse.*
4. *Toleransudvikling.*
5. *Dominerende rolle med hensyn til prioritering og tidsforbrug.*
6. *Vedblivende brug trods erkendt skadevirkning.*

Den anvendte ramme til forståelse af forholdet mellem brug, misbrug og afhængighed af rusmidler.



(Pedersen, 2005, s. 37)

Mads Uffe taler altså om 5 typer af forbrug af rusmidler:

1. *Brug* af rusmidler er et forbrug, der ikke er et misbrug og ej heller ikke afhængighed. Dette betyder, at forbruget ikke ledes til sociale, psykiske og/eller fysiske problemer. Altså det som af samfundet anses som normalt.
2. *Risiko-brug* er et forbrug, som kan knyttes til sociale problemer, og/eller opfylder ét eller to af kriterierne for ICD-10 diagnosesystemet til afhængighed.
3. *Misbrug* er et forbrug, som kan resultere i påviselige sociale problemer, men som samtidig ikke opfylder mindst tre kriterier for afhængighed i ICD-10

4. *Afhængigt misbrug* er et forbrug, som resulter i påviselige rusmiddelrelaterede sociale problemer, og samtidig er mindst tre kriterier for afhængighed i ICD-10, opfyldt.
5. *Afhængigt brug* opfylder mindst tre kriterier i ICD-10 for afhængigt brug, mens der ikke med sikkerhed kan forbindes eventuelle sociale problemer til bruget (Pedersen, 2005, s. 37).

### **Udvikling af afhængighed og misbrug**

Mads Uffe Pedersen skelner imellem 4 hypoteser, dispositions-hypotesen, socialisations-hypotesen, stress og selvmedicinerings-hypotesen og Anomi og udbrændtheds-hypotesen. Disse kan hver især give en forklaring på, hvorfor et misbrug udvikles.

I de to af hypotesernes skelnes der imellem det biologiske og en form for social arv. I følge dispositions-hypotesen er det genetikken der spiller en rolle i modsætning til socialisationshypotesen, hvor det er opdragelsen i barndommen, miljø og normer. I dispositionshypotesen kan det eksempelvis spille en rolle hvis moderen har benyttet rusmidler mens hun var gravid, og fostret har taget skade og dermed selv udvikle et misbrug, eller afhængighed af rusmidler, senere i livet. Der er dog her tale om meget komplekse sammenhænge, hvor enkelte gener på ingen måde udgør hele forklaringen. Mads Uffe mener ikke at et misbrug er så entydigt. Ifølge socialiseringshypotesen kan det føre til afhængighed eller misbrug hvis forældre, venner eller kolleger har et stort forbrug af rusmidler. Der tales her om arv, normer og miljø. Det vil sige, at der her kan foregå en form for mesterings strategier der videregives.

I de to andre forklaringshypoteser, skelnes der mellem forskellige ydre og indre stressfaktorer. Ved stress og selvmedicineringshypotesen, vil der bæres præg af ydre stressfaktorer såsom traumer, der kan forekomme efter eksempelvis skilsmisse, mobning, arbejdsløshed eller former for tab. Indre faktorer kan her ligeledes gøre sig gældende, fx i form af identitetsforvirring og manglende selvtillid. Her kan rusmidler således være en form for en mesteringsstrategi, for at dulme sorgen, smerten og nervøsiteten. Ifølge anomi- og udbrændtheds-hypotesen (anomi = fravær af normer) vil der være tale om et totalt tillidssammenbrud. Et sådan sammenbrud vil bærer præg af meget stærke opvækstvilkår, som eksempelvis kan indeholde psykiske, fysiske og/eller seksuelle overgreb, afbrudte kontakter til betydningsfulde voksne og ikke mindst et massivt omsorgssvigt. Dette vil som oftest medføre afvigelse fra de fælles normer i samfundet. Dette kan føre til hyperaktivitet, aggression, kriminalitet og ikke mindst psykiske lidelser som følger af opvæksten . På baggrund af dette, vil der ofte dannes en følelse af usikkerhed og derved mistillid til samfundet, hvilket samfundet besvarer ved opgivelse og dertil eventuel eksklusion (Pedersen, 2005, s. 243).

## A. Honneth anerkendelses teori

Ifølge Axel Honneth teori om anerkendelse, er anerkendelse nødvendig for at mennesker kan blive et vellykket individ. Hvis anerkendelse ikke er til stede, vil individet miste det positive forhold til sig selv og dette kan få fatale følger (Honneth, 2003, s. 14).

A. Honneths begreb om anerkendelse er opdelt i tre forskellige anerkendelsessfære.

En *privatsfære*, en *retlig sfære* og en *solidarisk sfære*. Disse sfærer indeholder tre former for anerkendelse så som *kærlighed*, *retlig anerkendelse* og *social værdsættelse*. Endeligt efterfølges disse af tre former for selvforhold, hvilket består af *selvtillid*, *selvagtelse* og *selvværdsættelse*. Forudsætningen for at menneskers selvrealisering er succesfuld er, at anerkendelsen i de tre sfærer er opfyldt. Det samme gør sig gældende for at opnå en vellykket identitetsdannelse. Anerkendelsen inden for hver enkelt sfære udgør et ontogenetisk trin i individets udvikling, såfremt individet skal opleve selvrealisering (Honneth, 2003, s. 14).

### Privatsfæren (kærlighedssfæren):

Heri findes anerkendelsesformen *kærlighed* (Honneth, 2003, s. 14). Her lærer mennesket hvordan anerkendelsesbehovet dækkes igennem eksistens af ”den konkrete anden” A. Honneth mener ikke, at et individ kan udvikle identitet uden anerkendelse fra andre. Han nævner her den gensidighed, den følelsesmæssige bekræftelse og det bånd, som findes i relationen mellem forældre og børn. En vellykket relation mellem forældre og deres børn er vigtig i forhold til at danne en forudsætning for, at individet senere kan blive i stand til at udtrykke sig. Ligeledes at se sig selv som én der kan deltage i nære fællesskaber i samfundet, selv i en konfliktfyldt verden. Venskabet og ægteskabet bliver en udvidelse af anerkendelsesforholdet, hvilket vedligeholder den fundamentale selvtillid. Selvtilliden er vigtig for individet fordi det er en nødvendig faktor, for at kunne indgå i det offentlige rum og liv.

Kærlighed og venskab udgør den emotionelle anerkendelse, og er derfor med til at skabe den selvtillid, der gør individet i stand til at udtrykke sig selv som en, der kan indgå i et nært fælleskab (Honneth, 2003, s. 14-15).

A. Honneth skriver i sin bog, ”Kamp om anerkendelse” således:

*”Selv om kærligheden således altid vil indeholde et element af moralsk partikularisme, havde Hegel alligevel ret i at opfatte den som den strukturelle kerne i al sædelighed. Det nødvendige grundlag for autonomt at kunne deltage i det offentlige liv er nemlig den basale individuelle selvtillid...”*

(Honneth, 2006, s. 146)

Ud fra dette kan man se at A. Honneth ser kærlighed, som en afgørende faktor for hele samfundet, da anerkendelsen, i den private sfære, giver individet nødvendige sociale kompetencer til at kunne indgå i en interaktion med andre mennesker. Tilstrækkelig anerkendelse i den private sfære fører til at individet udvikler - eller vedligeholder den fundamentale selvtillid.

### **Den retlige sfære:**

Den anden form for anerkendelse opnås igennem de universelle rettigheder, som er givet til alle borgere i samfundet. Et eksempel her kunne være velfærdsstatens goder. Igennem dette er individet i stand til at få selvrespekt/agtelse for sig selv, som et ligeværdigt medlem af samfundet (Honneth, 2003, s. 14). Her er det ligeledes afgørende at anerkendelsen er gensidig, fordi individet kun er i stand til at se sig selv som en retsperson, hvis denne selv anerkender sine egne forpligtelser (Honneth, 2006, s. 146-147).

*“Det er kun ud fra »en generaliseret andens« normative perspektiver, der lærer os at anerkende de andre medlemmer af fællesskabet som bærere af rettigheder, at vi også kan forstå os selv som retspersoner, dvs. være sikre på, at visse af vores krav bliver socialt opfyldt.”* (Honneth, 2006, s. 147)

Individerne anerkender hinanden som moralske, frie og tilregnelige personer, fuldstændig upåvirket af individuelle egenskaber og følelser. Dette betyder, at individet gennem de retslige rettigheder føler sig ligestillet i samfundet. Dette gør individet i stand til at opnå selvrespekt. Anerkendelse i form af rettigheder, er derfor med til at sikre fundamentet for at individet kan realisere sin egen frihed.

### **Den solidariske sfære:**

Anerkendelsen i denne sfære sker via relationen til grupper, fællesskaber eller samfundet, hvor individets deltagelse i fællesskabet bliver anerkendt og værdsat. Værdsættelsen kan eksempelvis have baggrund i individets særlige livsforløb, funktioner, præstationer, egenskaber eller handlinger, som man enten har udført eller udfører. Denne form for anerkendelse resulterer i at individet forholder sig praktisk til sig selv, og munder ud i værdsættelsen af sig selv som et medlem af et solidarisk fællesskab (selvværdsættelse) (Honneth, 2003, s. 16).

*”For at opnå et ubrudt selvforhold har mennesket, ud over erfaringen af følelsesmæssige opmærksomhed og retlig anerkendelse, også behov for en social værdsættelse, hvor det får mulighed for at forholde sig positivt til sine konkrete egenskaber og muligheder”* (Honneth, 2006, s. 163)



Dette betyder, at individet bliver anerkendt for sine særlige egenskaber som har værdi for samfundet og fællesskabet. Anerkendelsen sker derfor igennem påskønnelse af individets unikke egenskaber. A. Honneth mener, at hvis individet anerkendes for sine særlige egenskaber og kompetencer, så er dette med til at reproducere samfundet (Honneth, 2003, s. 16).

Hvis anerkendelsen i denne sfære er til stede medfører dette, at individet værdsætter sig selv som medlem af et solidarisk fællesskab.

### **Krænkelser**

A. Honneth mener, at hvis ikke et individ anerkendes i en eller flere af de ovennævnte sfærer, kan det miste det positive selvforhold som er grundlæggende for individets udvikling (Honneth, 2003, s. 18). Han taler også om, at hvis individet udsættes for visse former for krænkelser/former for disrespekt, som danner modpoler til de tre former for anerkendelse, kan individet ligeledes miste det positive selvforhold, som er den fundamentale faktor for dets udvikling (Juil & Højlund, 2005, s. 25-28).

Skabelsen af det enkelte individs personlighed afhænger af anerkendelse i alle tre sfærer. Derfor kan manglende anerkendelse i en af sfærerne føre til krænkelser eller være med til at ødelægge individets selvtillid, selvrespekt og selv værdsættelse (Honneth, 2006, s. 174-176).

De tre former for disrespekt vil blive beskrevet herunder:

#### ***Krænkelser i den private sfære***

I den private sfære kan krænkelsen ske i form af tortur, sexchikane, voldtægt eller anden form for fysisk mishandling, som individet udsættes for. En krænkelse i den private sfære er den mest destruerende form for disrespekt. Dette skyldes, at den skader individets selvtillid og den fysiske integritet fordi man mister tilliden til, at være herre over sin egen krop. Bliver man som individ udsat for en form for fysisk misbrug i barndommen, vil man tvivle på kærlighedens betydning, fordi den selvtillid individet har til sig selv, og til verden, netop skabes af kærligheden i de nære relationer. Den vil derfor blive skadet eller nedbrudt, hvilket kan få abnorme følger for individet (Juil & Højlund, 2005, s. 27-28).

#### ***Krænkelse i den retslige sfære***

I den retslige sfære består krænkelserne i, at individet mangler anerkendelse fra samfundet i forhold til det at være en ligeværdig samfundsborger. Dette kan komme til syne ved, at samfundet nægter eller krænker individets rettigheder eller måske ekskluderer individet fra samfundet (Honneth,

2006, s. 177-178). Dette påvirker individets sociale integration. Denne mangel på ligeværdige rettigheder kan betyde, at individet som samfundsborger, mister følelsen af at være betydningsfuld som ligeberettiget og ligeværdig i samfundets beslutningsprocesser (Juul & Højlund, 2005, s. 28).

### ***Krænkelser i den solidariske sfære***

Krænkelsen i den solidariske sfære har grobund i ydmygelsen eller nedværdigelsen af individets levemåde eller virkelighedsopfattelse. Krænkelserne ses her ved at de tillægges en lavere social værdi i stedet for at blive anerkendt og bekræftet af samfundet, som mulige leveveje (Juul & Højlund, 2005, s. 28). Honneth skriver således;

*”Nedvurderingen af bestemte selvrealiseringsformer medfører for de pågældende personer, at de ikke kan sætte deres måde at leve på i forbindelse med noget, der inden for deres fællesskab har en positiv betydning. Erfaringen af denne sociale nedvurdering medfører derfor også, at man ikke har mulighed for personligselv værdsættelse, dvs. at kunne forstå sig selv som én, der værdsættes for sine karakteristiske egenskaber og muligheder.”* (Honneth, 2006, s. 179).

Følgesymptomer på nedværdigelse af livsformer kan, udover skam, være vrede og indignation (Juul & Højlund, 2005, s. 28).

### **Erving Goffman – Stigmatisering.**

Stigma betyder i oprindelig, græsk forståelse, et tegn på kroppen, der markerer noget usædvanligt; noget unormalt. Oprindeligt var stigma et brændemærke, der tydeliggjorde individets abnormalitet, overfor andre i fællesskabet (Goffman, 2009, s. 11).

I denne kontekst skal stigma forstås som det samme, udover den centrale forskel, at det ikke nødvendigvis er et tegn på kroppen, der markerer det unormale; det kan også være et socialt tegn, der tydes af andre, og ikke mindst bæreren selv i et bestemt fællesskab/en bestemt kultur/et bestemt samfund.

Begrebet stigmatisering skal opfattes som den proces, hvor der gennem interaktion skabes stigma i en bestemt kontekst. Hos den amerikansk–canadiske sociolog, Erving Goffman betyder det en uoverensstemmelse imellem, hvordan andre opfatter en, og hvordan individet opfatter sig selv. Han kalder det et individs ”tilsyneladende” og ”faktiske sociale identitet” (Goffman, 2009, s. 20).

Ligeledes definere E. Goffman stigma som en uønsket egenskab, der ofte får en form for overstatus, som overskygger alle personens andre egenskaber. Stigmatisering kan medføre en ofte ubevidst diskrimination, som kan reducere den pågældende persons livschancer (Goffman, 2009, s. 11).

E. Goffmans syn på mennesket i samfundet er, at et givent stigma ikke er en iboende egenskab hos et menneske. Men at et stigma påføres i en bestemt kulturel, social sammenhæng af omgivelser, der har iagttaget afvigelsen. E. Goffman gør rede for, at stigmatisering finder sted i en social proces, hvor bedømmelsen, behandlingen og reaktionen fra ens omgivelser, er medvirkende til, at visse menneskers sociale identitet ødelægges (Goffman, 2009, s. 20).

Ifølge E. Goffman opstiller samfundet måder, hvor mennesket bliver inddelt i kategorier, og i disse kategorier er der opstillet normer for, hvad der er sædvanlig og naturlig adfærd i de forskellige kategorier. Der er ofte en forventning om en bestemt adfærd hos medlemmerne af en bestemt kategori. Disse forventninger gør, at vi uden den store eftertanke, kan forholde os til de mennesker vi møder. Man vil hurtigt være i stand til at forudsige, hvilken kategori personen tilhører, når man står overfor personen, og også hvilke egenskaber vedkommende besidder – udelukkende ved personens umiddelbare udseende. Vi forudsiger, så at sige, den fremmedes sociale identitet og dette første indtryk bliver omformet til normative forventninger eller endda 'retfærdige krav'. Dette er et individs 'tilsyneladende sociale identitet'. Den "faktiske sociale identitet", er der, hvor individet faktisk hører til, den kategori personen tilhører, og de egenskaber personen besidder (Goffman, 2009, s. 44).

E. Goffman beskriver det således:

*"Mens den fremmede er til stede i vores nærhed, kan det vise sig, at han besidder en egenskab, der skiller ham ud fra andre personer i den kategori, hvori han kunne tænkes indplaceret, og det af en mindre ønskværdig slags – han kan i ekstreme tilfælde vise sig at være en person, der er helt igennem ond, farlig eller svag. Han reduceres derfor i vores bevidsthed fra at være et helt og almindeligt menneske til et fordærvet, nedvurderet menneske. At blive stemplet på denne måde indebærer et stigma, især når den pågældende derved bringes i meget stærk miskredit; af og til bliver det også kaldt for en svaghed, en brist, et handicap. Det indebærer en særlig uoverensstemmelse mellem den tilsyneladende og den faktiske identitet"* (Goffman, 2009, s. 46).

Stigma bliver her anvendt til at betegne en egenskab, der er dybt miskrediterende, men det kan også være, at den egenskab, som i en kontekst stigmatiseres – i en anden kontekst, faktisk kan hjælpe til at bekræfte normalitet. Et eksempel kunne være en person med en længere videregående uddannelse, som ikke kan finde job indenfor sit erhverv og derfor arbejder som ufaglært i en virksomheds produktion. I den kontekst vil hans uddannelse ikke betyde noget, og kan måske ligefrem miskreditere ham, fordi det kan opfattes som 'verdensfjernt og ubrugeligt'. Hvorimod hans uddannelse hos andre akademikere anerkendes og forstås. De vil så måske miskreditere ham for, at han arbejder som ufaglært, og derved nedvurdere ham som menneske. E. Goffman taler om tre former for stigma: (Goffman, 2009, s. 46).

1. For det første er der de *kropslige vederstyggeligheder*, som udgøres af fysiske deformiteter eller misdannelser.
2. Dernæst er der de *karaktermæssige fejl*, der ytrer sig som mangel på vilje, overdrevne lidenskabeligheder, uhæderlighed eller lignende.
3. Og til sidst er der de *tribale* eller slægtsbetingede stigma, som f.eks. race, religion eller nationalt tilhørsforhold.

De tre former for stigma er baseret på en grundlæggende sociologisk mekanik, der består i, at de først tiltrækker sig omgivelsernes opmærksomhed, og herefter resulterer det i social afvisning og manglende anerkendelse af, hvad de ellers måtte have af positive egenskaber. De såkaldte 'normale' er ifølge E. Goffman de personer, som ikke er bærere af stigmaet (Goffman, 2009, s. 20-21).

Fordomme spiller en stor rolle i stigmatiseringsprocessen, og modviljen fra omgivelserne bygger ikke nødvendigvis på et nuanceret kendskab til de pågældende personer, men på en form for intuitiv, eller automatisk negativ opfattelse på baggrund af konstaterede forskelle eller afvigelser. Det har den konsekvens, at den stigmatiserede taber status, og ekskluderes fra en række udfoldelsesmuligheder, og tab af respekt, som tilkommer normale mennesker i samfundet (Goffman, 2009, s. 22). Det kan resultere i, at den stigmatiserede isolerer sig fra omverdenen, hvilket afskærer personen fra den gavnlige stimulans, som daglig social samvær med andre, kan give og man kan blive mistænksom, deprimeret, fjendtlig, ængstelig og forvirret (Goffman, 2009, s. 54).

Ifølge E. Goffman kan man konstatere, at medlemmerne af en bestemt stigmakategori har en tendens til at slutte sig sammen i små sociale grupper. Der kan dog være enkelte æresmedlemmer, som ikke tilhører samme stigmakategori, men er blevet ”medlem” på baggrund af sympatiserende holdninger til kategorien, og ønsket om at hjælpe (Goffman, 2009, s. 64-70).

E. Goffman forholder sig til, hvordan en stigmatiseret samfundsgruppe kan tilpasse sig omgivelsernes normative forventninger; En ’god tilpasning’ er gjort ud fra intentionen om at nedbryde omgivelsernes miskrediterende forestillingsbilleder, men det har ifølge Erving Goffman en konsekvens i forhold til selvsamme intention. Når omgivelserne skånes for de uretfærdigheder og den smerte, det er at have et tribalt stigma, og blive negativt bedømt herpå, bliver ’de normale’ ikke bevidst om stigmatiseringens konsekvenser (Goffman, 2009, s. 161). Deres negative forestillingsbilleder vil forblive uændrede.

### **Hans Gullestrup.**

Hvad er kultur, og hvordan skal det defineres? Kulturbegrebet virker som et næsten umuligt begreb at forstå og ikke mindst at arbejde med, når man står ved startlinjen. Logisk set kan en kultur egentlig ikke beskrives, analyseres og forstås, fordi kulturer er flygtige og foranderlige i både indhold og form, og så er de afhængig af de øjne, som observerer dem (Gullestrup, 2007, s. 81).

Professor Hans Gullestrup har lavet en arbejdsdefinition af begrebet kultur:

*”Kultur er den verdensopfattelse, de værdier, regler og moralnormer og faktiske adfærd – samt de materielle og immaterielle frembringelse og symboler heraf, som mennesket (i en given kontekst og over en given tidsperiode) overtager fra en foregående ”generation”, som de – eventuel i ændret form – søger at bringe videre til næste ”generation”; og som på en eller anden måde adskiller dem, fra mennesker tilhørende andre kulturer”* (Gullestrup, 2007, s. 55).

H. Gullestrup er professor ved Århus Universitet på institut for Samfundsudvikling og Planlægning, med en uddannelsesmæssig baggrund som antropolog. H. Gullestrup arbejder ud fra hensigterne i det interkulturelle samvær, og han har på den baggrund, udarbejdet en analysemodel, til at hjælpe kulturaktøren, med at definere sin rolle (Gullestrup, 1992, s. 15-17).

I vores bachelor vil vi tage afsæt i H. Gullestrups kulturanalyse model, som inddeler kultur i en horisontal dimension og en vertikal dimension. H. Gullestrups forholdsvise generelle kulturmodel

giver et bud på, hvad der sker i kulturmødet, og hvordan den ene eller begge kulturer forandrer sig under dette møde. H. Gullestrups kulturmodel betegnes som generel, idet den ikke sammentænker samfund og individ, men kun giver et bud på det overordnede kulturmøde, og derfor tager den ikke højde for sociale relationer mellem kulturaktører eller deres omgivelser. H. Gullestrup kan i vores bachelor bruges til at forklare netop de kulturelle mekanismer bag det, der sker i kulturmødet mellem forskellige kulturer, i vores opgave Danmark og Grønland, og hvordan disse kommer til udtryk.

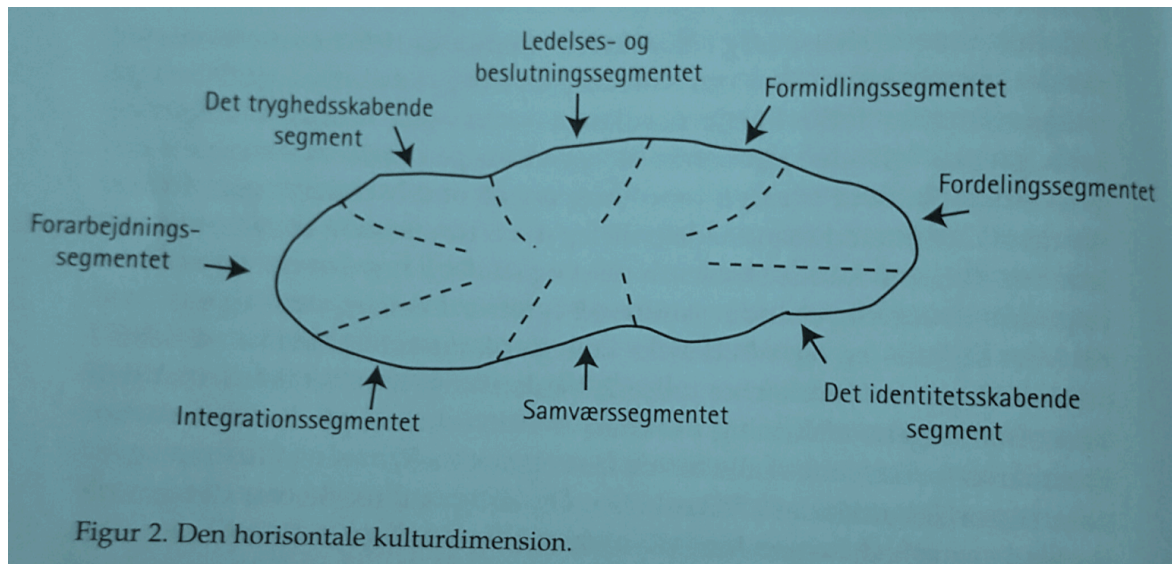
### **Den horisontale kulturdimension.**

*”Den horisontale kulturdimension drejer sig alene om de elementer i en given kultur, som principielt kan sanses, det vil sige høres, ses, føles, lugtes og/eller smages”* (Gullestrup, 2007, s. 65).

For at forklare kulturens enkelte elementer, tager H. Gullestrup udgangspunkt i menneskets forhold til naturen. Menneskets forhold til naturen betyder, at mennesket vil være nødsaget til at opfylde nogle basale behov, for at kunne overleve. For at kunne gøre dette, må mennesket tilpasse sig naturen, samtidig med at mennesket vil forsøge at ændre naturen til menneskets eget behov. Disse behov er fundamentale for alle, hvorfor kulturen vil koncentrere sig om at løse disse samme typer af opgaver, såsom ind-socialisering af nye generationer i samfundet, beskyttelse mod vejrlige forhold, behovet for regulering af socialisering med andre mennesker og potentiel kommunikationen med andre mennesker (Gullestrup, 1992, s. 27).

I målet om at opfylde disse behov, opstår der nogle fællestræk eller nogle mekanismer, som H. Gullestrup kalder *kultursegmenter*. Kultursegmenterne er horisontale, idet ingen af segmenterne er vigtigere for kulturen end andre, dog er nogle mere dominerende end andre. Indholdet af de enkelte kultursegmenter, kan være symboler på værdier i den dybereliggende kernekultur.

H. Gullestrup har 8 kultursegmenter, i den horisontale kulturdimension, som han mener er tilstede i alle kulturer. Jf. nedenstående billede.



(Gullestrup, 1992, s. 74).

Forarbejdningssegmentet: Den måde, hvorpå naturen bearbejdes, således at mennesket kan overleve under de givne naturforhold. Altså kulturens teknologi.

Fordelingssegmentet: Indeholder de processer, der fordeler udbyttet af forarbejdningssegmentet. Altså kulturens økonomi.

Samværssegmentet: Den måde, hvorpå man forholder sig til hinanden. Altså den sociale adfærd inden for kulturen.

Ledelses- og beslutningssegmentet: Regulerer hvem der bestemmer over hvem. Altså kulturens politiske system.

Formidlingssegmentet: Er kulturens kommunikation. Visse tegn og adfærdsformer kan kun tydes af medlemmer af en bestemt kultur. Kulturens sprog spiller her den altovervejende dominerende rolle, men også fænomener som påklædning, boligindretning og mærkevarer kan have en betydning. Semiotikken spiller her en stor rolle for at kunne forstå de forskellige tegn og adfærd, der bruges.

Integrationssegmentet: Styrer de processer, hvor en kulturs medlemmer integreres. F.eks. sker dette gennem opdragelse og uddannelse.

Det identitetsskabende segment: Er måden, hvor man oplever sig selv, og andre. Dette sker bl.a. gennem måden at opføre sig på, sproget og hvad man umiddelbart vil have sympati for, og antipati imod.

Det tryghedsskabende segment: Er måden, hvor folk i diverse kulturer forholder sig til livets store grundlæggende spørgsmål, og de forklaringer man søger som svar, således at tilværelsen synes mere overskuelig og tryk.

H. Gullestrup pointerer, at nogle af segmenterne ofte optræder sammen. Således vil en observation af et bestemt kulturelt fænomen ofte indeholde elementer fra flere af dimensionerne (Gullestrup, 2007, s. 65-70). Hver især står de som et segment, som hver især bidrager i den samlede dimension. Segmenterne bidrager til at udfylde behovet, indenfor de faktorer, som gør sig gældende i samfundet, og derfor udgør forståelsen af den givne kultur.

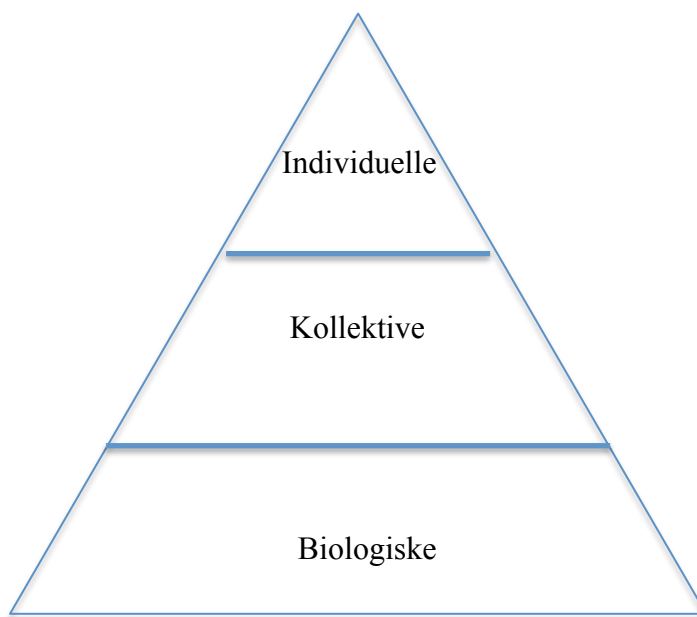
### **Den vertikale kulturdimension**

*”Et mental program kan ikke sanses, måles eller vejes men det får, med en vis grad af stabilitet, den samme person til at reagere nogenlunde ensartet, i tilnærmelsesvis ens situationer”* (Gullestrup, 2007, s. 77).

Denne udgør den anden dimension i H. Gullestrups kulturanalysemodel. Som introduktion inddrager han den hollandske kulturforsker Geert Hofstedes model. En model om eksistensen af et mentalt program, i kulturmedlemmernes psyke. H. Gullestrup bruger det som forklaring på, hvorfor nogle mennesker reagerer tilnærmelsesvist ens i bestemte situationer.

Det mentale program består af tre delprogrammer, nemlig det biologiske, det kollektive og det individuelle program. H. Gullestrup kalder Hofstedes universelle program, for det biologiske program, da dette er arvet genetisk, og for at adskille det fra universelle kulturkategorier, i det kollektive program.





(Gullestrup, 2007, s. 79)

Det individuelle program, er helt særegent for det enkelte menneske, det er den del af det mentale program, som er unikt for det enkelte individ, og derfor kan der ikke foretages generaliseringer i dette program. Programmet bestemmer f.eks. hvad man spiser, ler ad, ens humør osv. på det helt personlige plan.

Det biologiske program, er grundlæggende det samme for alle mennesker på kloden, idet dette er bestemt rent biologisk, og det sørger dermed for, at en person spiser, når vedkommende er sulten, sover når vedkommende er træt, og evnen til at trække vejret, til at le osv.

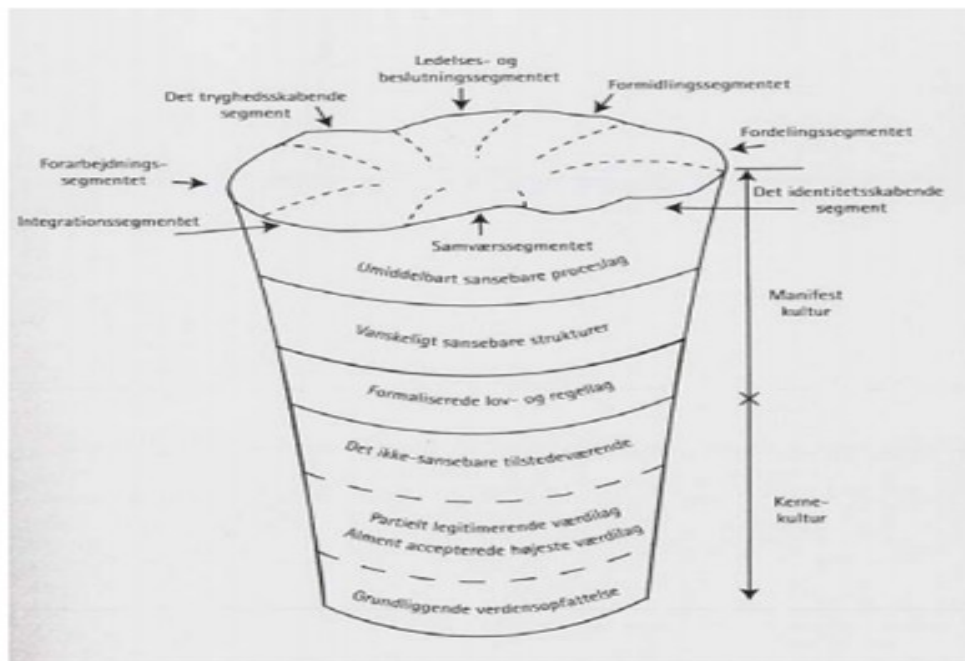
Det kollektive program, er ikke fælles for alle mennesker, men kun for de mennesker, som tilhører den samme kultur. Det er dette program, der har stor indflydelse på f.eks. hvad der er acceptabelt at spise og le ad osv. Det berører hovedsageligt også, hvordan mennesker forholder sig til hinanden (Gullestrup, 2007, s. 78-79).

Når H. Gullestrup anvender modellen, er det for at give et tydeligt billede af de lag, som alle mennesker, der er en del af en bestemt kultur, består af. Trekanten påpeger, at det i forbindelse med etics-analyser af kulturer, mest er det kollektive niveau, som der er fokus på.

Det kollektive niveau slår igennem i den manifesterede horisontale kulturdimension, den er dog også en central del af den ikke-sansebare vertikale dimension. H. Gullestrups grundlæggende antagelse er,

at de umiddelbart sansebare elementer, er symboler på dybereliggende kulturelle elementer, der er tale om ting som holdninger og værdier, og det giver derfor ifølge H. Gullestrup mening, at arbejde med en vertikal kulturdimension (Gullestrup, 2007, s. 79-80).

H. Gullestrup deler den vertikale dimension op i 6 lag, de første 3 lag, er det manifeste kulturlag. Disse 3 lag er dem som delvist kan sanses, og egentlig er lig med den horisontale kulturdimension. De sidste 3 lag kalder H. Gullestrup for kernekulturen, disse lag er ikke sansebare og er ofte skjulte.



Den semi-statiske kulturmodel. (Gullestrup, 2007, s. 101).

### Manifeste kulturlag – eller de symboliserende kulturlag

Det umiddelbart sansebare proceslag med heraf følgende frembringelser. I dette proceslag er der tale om de elementer, der umiddelbart kan sanses, og er umiddelbart iøjnefaldende. Det drejer sig om de otte segmenter fra den horisontale dimension, og de materielle og immaterielle frembringelser heraf. Eksempler på kulturelementer i de materielle frembringelser kunne bl.a. være, typer af boliger, beklædning- og fødevarerprodukter. De immaterielle frembringelser kunne bl.a. være historieskrivning, forskning, musik, myter og diverse ritualer.

Det vanskeligt sansebare strukturlag. Herunder hører det mønster, som kendetegner medlemmernes handlinger og adfærd, i en bestemt kultur. Denne adfærd er bestemt af bl.a. alder, køn og placering i

samfundet, ligesom den generelt følger skrevne og uskrevne love (Gullestrup, 2007, s. 82-83).

Formaliserede lov- og regellag. I dette kulturlag beskrives normer, love, vedtægter og regler mm. De regulerer hvorledes mennesker i bestemte kulturer ikke skal/skal og bør/bør ikke opføre sig. Ligeledes er de et udtryk for den formaliserede moral. Disses formaliserede regler behøver ikke nødvendigvis at være i overensstemmelse med de fundamentale kerneværdier. Hvis de fundamentale værdier ikke kommer til udtryk i de mere formaliserede lov og regler, vil de komme til udtryk i de sociale normer.

Det er vigtig at analysere og søge indsigt i strukturlaget, både fordi det er den måde vi får et indblik i nogle af de forventninger, der stilles til adfærden af andre medlemmer af en given kultur, og fordi en del af kulturens sammenhænge, ofte vil fremgå af dette lag (Gullestrup, 2007, s. 84).

Nogle væsentlige kulturelementer i strukturlaget kunne være:

*Sociale strukturer:* Slægtskabsstrukturer, Familie-, køns og aldersstrukturer, uddannelsesstrukturer og forenings- og organisationsstruktur. *Økonomiske strukturer:* Ejendoms- og jordstrukturer, løn- og arbejdsforholdsstrukturer, overordnede produktions- og virksomhedsstrukturer og regulering af arbejdsmarkedet. *Politiske og administrative strukturer:* Makrobeslutningsstrukturer, statsstrukturer, offentlige administrationsstrukturer, partistrukturer og fagforeningsstrukturer. *Sprog og kommunikationsstrukturer:* Kommunikationsstrukturer generelt, sprogstrukturer og dialektstrukturer (Gullestrup, 2007, s. 83-84).

Kernekulturlag – eller de symboliserede kulturlag
---

Det ikke-sansebare tilstedeværende: Der er tale om de ting, som knapt opfattes i hverdagen, det kan være ting små tegn, et blik eller gestikulationer, der kun kan tydes af personer tilhørende en bestemt kulturkreds, som forstår at læse det ikke sansebare (Gullestrup, 2007, s. 87).

Det fundamentale værdilag: Her er de værdier, som er grobund for og legitimerer hvilke handlemåder, adfærd og moral, der anses for mere acceptable end andre i den pågældende kultur. Ikke alle værdier har lige stor betydning, som vurderingskriterier for individet. Nogle af værdierne er derfor mere accepteret i den ene kultur, end en anden. Værdier der er dette, er ofte udsprunget af religiøse ideologier, eller af de grund liggende verdensopfattelser.

At kunne få indsigt i de alment accepterede højeste værdier, har ifølge H. Gullestrup størst betydning for forståelsen af en bestemt kultur. H. Gullestrup pointerer, at de enkelte medlemmer af en kultur, sjældent er bevidste om egne værdier, derfor man må slutte baglæns, som han skriver, fra de øvre til de dybereliggende kulturlag (Gullestrup, 2007, s. 92-94).

Den grundliggende verdensopfattelse: De kulturelle værdier og kriterier for, hvad der er godt og hvad der er skidt, kommer ikke ud af den blå luft, skriver H. Gullestrup. Verdensopfattelsen har som oftest rod i religion, filosofi og overtro. Det er der de fleste kulturer søger svarene på de samme spørgsmål. Spørgsmål om livets opståen og afslutning, hvordan verden blev skabt osv. Spørgsmålene er muligvis ens, men svarene er forskellige. Og selvom der kan være nogle fællestræk i svarene, er der forskellige sociale konstruktioner. Den grundlæggende socialt konstruerede verdensopfattelse, er den som i de dybere kulturlag adskiller de forskellige kulturer fra hinanden. Denne verdensopfattelse ligger derfor til grund for alle andre værdier, moralske spørgsmål og handlemåder, og det er således her alle de overliggende lag i den vertikale dimension bliver dannet (Gullestrup, 2007, s. 95).

Vi har nu vist, vha. H. Gullestrup, hvordan den umiddelbare oplevelse af en anden kultur er, kulturens horisontale kulturdimension, altså den sansebare og manifesterede del af kulturen. Ligeledes har vi set, hvordan den vertikale kulturdimensionens hierarkiske opbygning fører helt ned i det dybeste lag af kulturen, nemlig det fundamentale værdilag, og den grundlæggende verdensopfattelse. Den hierarkiske opbygning er et udtryk for en bestemt kulturs indre påvirkningsretning, og også et udtryk for, at jo dybere indsigt vi får i en anden kultur, jo længere ned i lagene vores indsigt rækker, jo større forståelse får vi for den anden kultur. Opnår vi dette, og kommer længere og længere ned i lagene, vil vores fortolkning af de højere liggende - og mere sansebare symptom- og strukturlag, være mere korrekte og præcise (Gullestrup, 2007, s. 99).

## **Præsentation af misbrugsbehandling i Aalborg Kommune**

I dette afsnit vil vi først præsentere den organisatoriske ramme for misbrugsbehandlingen i Aalborg Kommune. Her vil vi blandt andet komme ind på de behandlingstilbud, som Aalborg Kommune kan tilbyde. Dette gør vi for at give en forståelse af, hvilket forløb en misbrugende grønlænder i Aalborg Kommune skal igennem, for at få misbrugsbehandling, og hvilke tilbud, der tilbydes dem. Dernæst vil vi præsentere et behandlingstilbud for misbrugende grønlændere i Aalborg Kommune, og til sidst vil vi præsentere de juridiske rammer indenfor behandling af misbrug.

Aalborg Kommunes misbrugsafsnit ligger rent organisatorisk i forvaltningen Familie- og Beskæftigelse. Herunder ligger Centret for Voksne, hvor misbrugsafsnittet hører under.

Center for Voksnes målgruppe er unge og voksne over 18 år samt deres familier. Her arbejdes blandt andet med udsatte borgere, og borgere med alkohol- og misbrugsproblemer. Centret samarbejder med frivillige og sociale organisationer, ligeledes har de også tilbud til voksne med psykiske og sociale funktionsnedsættelser.

Misbrugsafsnittet tager sig primært af voksne med et skadeligt forbrug, overforbrug eller misbrug af rusmidler. Misbrugsafsnittet er delt op i visitation og ambulans behandling.

I visitationen kan borgere henvende sig for at få hjælp. Her kan borgere uforpligtende høre om de tilbud som Misbrugsafsnittet kan tilbyde. Hvis der ønskes et videre behandlingsforløb, skal borgeren komme igen til en udredningssamtale, hvor der udarbejdes visitationsjournal.

Under udredningssamtalerne udreder rådgiveren borgerens sociale, fysiske og psykiske situation, i forhold til det misbrug som foreligger. Endvidere tales der om borgerens motivation, og på baggrund af oplysningerne foretages der en vurdering, af behovet for behandling. Herefter vurderes og besluttes hvilket behandlingstilbud borgeren har brug for og skal have tilbud om.

Der kan visiteres til ambulans behandling, substitutionsbehandling, døgnbehandling og efterbehandling. I ambulans behandling kommer borgeren til samtaler, enten individuelle eller gruppesamtaler. Der kan også tilbydes terapeutiske samtaler, samt familiebehandling. I døgnbehandling bliver borgeren indskrevet på et behandlingssted, hvor der tilbydes intensiv behandling. De døgnbehandlingstilbud som kan tilbydes er eksterne tilbud, hvorimod de ambulante tilbud er interne. Der er sat et månedligt budget, således at der altid kan være 12 stofmisbrugere og 9 alkoholmisbrugere i døgnbehandling. Efterbehandling er et tilbud til dem, som har gennemført et døgnbehandlingstilbud og som ønsker hjælp til forsat at være misbrugsfri, i den første tid efter udskrivningen (Aalborg Kommune, 2015).

### **Misbrugsbehandling på Grønlandsk**

I starten af 2015 åbnede Aalborg Kommune op for et ambulans behandlingstilbud på grønlandsk. Behandlingsindsatsen kom på baggrund af de undersøgelser, som vi præsenterede i vores indledning, som viste at Aalborg Kommune havde svært ved at fastholde grønlandere i dansksprogede misbrugsbehandling. Selvom de kunne tale dansk, oplevede misbrugsafsnittet i Aalborg Kommune, at der alligevel opstod misforståelser. Lederen for Centret for Voksne Johnny Friis mener, at kombinationen af at have kulturen og kende baggrunden for, hvad grønlandske

borgere kommer fra, samtidig med at behandler og borger sprogligt er på højde med hinanden, kan være med til at styrke misbrugsbehandlingen af grønlandere i Aalborg Kommune (Sørensen H. N., 2015).

Behandlingstilbuddet hedder Katsorsaavik Aalborg, og er tilpasset den grønlandske kultur og mentalitet, samtidig med at behandlingen foregår på Grønlandsk (Det Grønlandske Hus, 2015).

### **Juridiske rammer**

Ydelsen til misbrugere reguleres af to lovgivninger; Sundhedsloven og Serviceloven.

Jf.§ 141 i Sundhedsloven skal kommunalbestyrelsen tilbyde vederlagsfri behandling til alkoholmisbrugere. Den enkelte borger kan vælge frit mellem ambulante tilbud, men ikke mellem dag- eller døgnbehandling, der kræver visitation. Jf.§142 i Sundhedsloven skal kommunalbestyrelsen tilbyde personer, som ønsker substitutionsbehandling, en vederlagsfri lægesamtale. Denne samtale skal finde sted senest inden iværksættelsen af stofmisbrugsbehandling, med henblik på lægelig behandling med afhængighedsskabende lægemidler.

Servicelovens §§101 og 101 a omhandler stofmisbrugsbehandling.

Jf.§101 skal kommunalbestyrelsen tilbyde behandling til stofmisbrugere. Jf. stk. 4 kan stofmisbrugere, som er visiteret til behandling, vælge at blive behandlet i et andet offentligt eller privat behandlingstilbud, det skal være af tilsvarende karakter som det der er blevet visiteret til. Som noget forholdsvis nyt er det også blevet muligt at tilbyde anonym stofmisbrugsbehandling, såfremt det er ambulante behandling. Jf. §101 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde anonym, ambulante behandling af stofmisbrug til personer, som har et behandlingskrævende stofmisbrug, men som ikke har andre sociale problemer.

Behandlingen skal dog foregå adskilt fra behandlingstilbud efter § 101, og på en sådan måde at anonymitet opnås.

Fælles for førnævnte paragraffer er behandlingsgarantien. Kommunalbestyrelsen skal senest 14 dage efter at der er taget henvendelse til kommunen, finde et behandlingstilbud til den borger, som ønsker behandling (Lovsamling, 2017).

Alle tilbuddene er gratis, der skal dog betales for kost og logi ved døgnbehandling (Aalborg Kommune, 2015).

## **Metode**

For at besvare vores problemformulering har vi anvendt forskellige metoder. Vi vil i dette kapitel præsentere vores valg af henholdsvis videnskabsteori og metode. I de kommende afsnit vil vi begrunde vores valg af metode og komme ind på, hvilke tanker og overvejelser vi har gjort os i forhold til valg af metode, valg af informanter, udarbejdelse af interviewguide og overvejelser til selve interviewet.

## **Videnskabelig tilgang**

Det er vanskeligt at tilegne sig anvendelige viden, som på den ene side udelukkende stammer fra forudgående teori, eller på den anden side, fra ny indsamlet empiri, eller som kun bygger på én metodisk tilgang. I Michaels Hviids fortolkning af Derek Layder, hvor D. Layders adaptive teori, forsøger at bygge bro mellem aktørtænkning og struktur­­tænkning, afbilleder meget godt hvorledes vi har arbejdet. Det er den kløft mellem induktion og deduktion, som afspejler adskillelsen mellem dem, den adaptive teori forsøger at overskride (Jacobsen, 2007, s. 252). Det er vanskeligt udelukkende at tage afsæt i det ene frem for det andet, og vi har dermed arbejdet adaptivt, da vi netop har overskredet kløften mellem det induktive og deduktive. Vi startede med en deduktiv tilgang, og havde forberedt os med forskellige teoretikere, som skulle være med til at belyse vores problemformulering. I vores arbejdsproces, og i frembringelsen af viden, begyndte vi dog at bevæge os over kløften, over i den induktive tilgang, vores indsamlet empiri, har en endnu større værdi, og vi anvender dermed begge tilgange, men på tværs af kløften mellem dem.

## **Den fænomenologiske tilgang.**

I vores undersøgelse af, hvilke problematikker der kan være til stede for grøn­­lændere i forbindelse med at komme ud af sit misbrug, vil vores videnskabsteoretiske udgangspunkt være den fænomenologiske tilgang.

Fænomenologi betyder, *læren om det, som viser sig*. Såvel fænomener, som menneskets bevidsthed, skal ifølge fænomenologer, studeres ud fra menneskets erfaringer af og oplevelser med, virkeligheden. Den fænomenologiske tilgang beskæftiger sig med de motiver, der ligger bag menneskers oplevelser, tolkninger og handlinger (Jørgensen, 2008, s. 223-228).

Den fænomenologiske reduktion og epoché beskriver den måde, man i fænomenologien arbejder med en undersøgelse på. Den fænomenologiske reduktion indebærer, at man starter forfra med fænomenerne, som de umiddelbart foreligger, og epoché vil sige, at man sætter sine forforståelse i

parentes, således at teorier og forhåndsantagelser ikke skærmer for førstehåndsperspektivet (Juul, Pedersen, & Münster, 2012, s. 70).

I anvendelsen af fænomenologi skal iagttageren være i stand til at holde sig selv uden for iagttagelsesprocessen. Vi skal formidle borgerens præferencer, motiver og handlinger neutralt og distanceret. I fænomenologien er vores nøglekompetence indlevelse, og det at mestre evnen til at komprimere og kondensere udsagn og handlinger. Alt sammen på måder, hvor den ene side bevarer den mening, som de interviewede selv har lagt i deres udsagn eller handlinger, på den anden side komprimerer disse udsagn og handlinger, så det er muligt at se mønstre, på tværs af et materiale, og dermed formulere de overordnede begreber og sammenhænge (Jørgensen, 2008, s. 235).

Begrundelsen for vores valg af den fænomenologiske tilgang er, at vi netop ønsker at undersøge hvilke problematikker, der er for grønlændere og deres muligheder for at komme ud af deres misbrug i Danmark. I og med misbrug er et fænomen, der er svært at indfange, fordi det er individuelt fra person til person hvordan dette opleves og ”mestres”, så finder vi det relevant at undersøge dette ud fra borgerens livsverden.

### **Det kvalitative interview som metode**

Der skelnes mellem to forskellige metoder hvorpå man kan undersøge en problemstilling. Kvalitative og kvantitative. De kvalitative metoder forsøger at gå i dybden, og lægger hovedvægten på mening, mens kvantitative metoder fokuserer på udbredelse og antal. Kvalitativ indebærer fremhævelse af processer og meninger, som ikke nødvendigvis kan måles i kvantitet eller hyppighed. Kvantitative undersøgelser kan baseres på store udvalg, mens kvalitative undersøgelser omvendt, kan give store mængder af information om få enheder (Thagaard, 2004, s. 18-20).

Vi har, med vores valg af den kvalitative tilgang, flere mulige metoder at anvende, heriblandt observationer, interviews, dokumentanalyse m.fl. Vi har valgt at anvende interviews i arbejdet på at besvare vores problemformulering. Vi har indsamlet vores empiri ved at lave to kvalitative interviews med to tidligere misbrugere fra Aalborg Kommune

Formålet med at vi har valgt at bruge interviews, er at få fyldestgørende og omfattende informationer om, hvordan informanterne oplever deres livssituation. Interview som metode giver os et specielt godt udgangspunkt for indsigt i informantens erfaringer, tanker og følelser. Noget særligt ved interviewinformation er, at de data, der indsamles består af genfortælling af hændelser.



De er derfor præget af informantens forståelse og beskrivelse af det, denne har oplevet. Ligeledes er den kvalitative tilgang også i god overensstemmelse med fænomenologien som videnskabsteoretisk retning, fordi den lægger op til at arbejde med de kvalitative metoder, i og med at livsverdensbegrebet er central for denne retning.

Der er flere forskellige måder at strukturere et kvalitativt interview på. Der er *den struktureret* måde, hvor spørgsmålene er planlagt på forhånd og hvor rækkefølgen er fastlagt. Ved en *begrænset strukturering* er det kun er hovedtemaerne, der er fastlagt på forhånd. Vi har valgt en *delvist struktureret* metode. Her er de temaer, som vi ønsker at udforske, umiddelbart fastlagt på forhånd, men rækkefølgen kan vi bestemme undervejs. Denne metode er ideel for vores kvalitative interview fordi vi vil stille spørgsmål til informanternes opvækst, deres liv og deres oplevelser. Derfor kan vi følge informanternes fortælling, men samtidig holde os indenfor vores fastlagte temaer. Det er i denne metode også muligt for informanterne at inddrage temaer, som vi ikke havde tænkt på i forvejen (Thagaard, 2004, s. 87-88).

### **Spørgeteknik og Kommunikative overvejelser**

Under vores interviewes med informanterne benyttede vi os af nogle af de kommunikative redskaber som vi har lært igennem vores uddannelse. Vi brugte åbne spørgsmål, således at informanterne bedre kunne uddybe deres svar, og ikke bare svare ”ja” Eller ”Nej”. Ligeledes var begrebet ”aktiv lytning” i fokus. Vi var samtidig meget opmærksomme på, at vi skulle give informanterne tænkepauser, således at de havde tid til at overveje deres svar. Dette var også meget centralt i forhold til de sproglige barrierer, da der - på trods af at informanterne kunne tale dansk - stadig var nogle sproglige problemer i forhold til at skulle forklare og uddybe deres svar.

Vi brugte anerkendende tilbagemeldinger i form af f.eks. hmm, venlige nik og smil, for på den måde at indikere, at de ikke skulle være nervøse for at vi ikke forstod dem, og ligeledes for at opmuntre dem til blot at forsætte deres forklaringer (Thagaard, 2004, s. 100).

Samtidig var vi opmærksomme på informanternes nonverbale sprog. Det at tale om sit misbrug kan være et følsomt emne, derfor skulle vi hele tiden være opmærksomme på, om vi overskred personlige grænser med vores spørgsmål, således at informanterne ikke blev utilpasse eller følte sig krænket. Som hjælp til vores spørgeteknik valgte vi at bruge nedenstående model. Modellen beskriver en række strategier, som forskere kan bruge, når de skal indsamle informationer.

Vi valgte at gøre brug af denne, fordi den kunne hjælpe os til at få informanterne til at reflektere over vores spørgsmål, uddybe deres svar og fortælle om deres oplevelser.

Spørgeteknik	<p>Spørgsmål som opfordrer til at fremlægge mere information:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kan du sige mere om...</li> <li>• Fortæl noget mere om...</li> <li>• Hvad mener du med...</li> </ul> <p>Spørgsmål som opfordrer til at give mere nuancerede svar:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvordan oplevede du...</li> <li>• Hvad var dine reaktioner på...</li> </ul> <p>Opfølgende spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mener du, at...</li> <li>• Har jeg forstået dig rigtigt, når jeg opfatter...</li> </ul> <p>Spørgsmål som opfordrer informanten til at fremlægge episoder eller generelle udsagn:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bede informanten om at fortælle om en speciel situation.</li> </ul>
--------------	---

(Thagaard, 2004, s. 89).

## Valg af informanter

I dette projekt har vi lavet interview med to informanter, to misbrugere fra Aalborg Kommune. Vi tog kontakt til det grønlandske hus i Aalborg og præsenterede os som to socialrådgiver studerende, som skrev en opgave om grønlandske misbrugere i Aalborg Kommune. Vi blev henvist til behandlingsstedet Katsorsaavik, som de har et tæt samarbejde med, og som tilbyder misbrugsbehandling på grønlandsk. Vi fik fat i deres misbrugsbehandler, som var behjælpelig med at finde to informanter til os. Vi havde nogle kriterier til rekrutteringen, og for at sikre os at disse blev opfyldt, valgte vi at lade misbrugsbehandleren finde informanterne. Informanterne skulle være født og opvokset i Grønland, de skulle kunne tale dansk, være i misbrugsbehandling i Aalborg Kommune og de måtte ikke være aktive misbrugere. Med sidstnævnte mener vi, at de skulle være

misbrugsfri både på tidspunktet for vores udvælgelse, men også under selve interviewet. Dette valgte vi fordi en aktiv misbruger som informant, ikke synes at være pålidelig nok som kilde. Ulempen ved, at det er tidligere behandlet borgere er, at de kan være præget af de udsagn en behandler er kommet med undervejs i behandlingen. Fordelen er, at de kan have erfaring med de forskellige behandlingstilbud i Aalborg Kommune. Vi satte vores lid til at behandleren havde styr på, hvem der var aktive misbrugere og hvem der ikke var.

Vi er opmærksomme på, at vi måske ville have fået mere ud af selv at opsøge informanterne, og eventuelt komme i det grønlandske hus nogle gange inden vi valgte informanter. På den måde kunne vi få et større og bedre indtryk af, hvad det er for et folkefærd vi havde med at gøre. Vi ville samtidig have haft en mulighed for at lære vores informanter bedre at kende. Begrundelsen for at vi ikke har gjort det på den måde, er ganske enkelt, at vi ikke har haft tid til det. Med i vores overvejelser havde vi også, at konsekvenserne af at vi har fået to udvalgte personer til informanter, kunne være, at vi ikke med sikkerhed vidste, at de kunne bruges til at svare på vores problemformulering.

### **Interviewguide.**

Som forberedelse til vores interviews udarbejdede vi forinden en interviewguide. Vores indledning, og de undersøgelser vi inddrager deri, gav os inspiration til hvad det var for nogle spørgsmål vi gerne ville stille vores informanter. Vi lavede de temaer som vi gerne ville høre informationer om, og udformede vores spørgsmål efter disse.(Se Bilag 1). Spørgsmålene udarbejdede vi som en hjælp til os selv, således at informanterne ville få de samme spørgsmål. Da vi lavede spørgsmålene var vi opmærksomme på at vores forforståelse ikke blev styrende for de spørgsmål vi ville stille informanterne, på den måde sørgede vi for, at den fænomenologiske epoché kunne opretholdes.

Fordi vi har valgt et delvist struktureret interview, lavede vi vores hovedspørgsmål, og antog at der ud fra dem, ville komme en del underspørgsmål, som uddybelse af deres svar. Da vi lavede vores temaer var vi ligeledes opmærksomme på rækkefølgen af disse, da det at have haft et misbrug kan være et følsomt emne at tale om. Vi startede derfor blidt ud, med lidt small talk, inden vi gik i gang med det rigtige interview. Vi fandt det nyttigt at gå sådan til værks, fordi vi på den måde kunne skabe fortrolighed og gøre informanterne mere trygge i situationen. Derefter gik vi i gang med selve interviewene og det første tema, hvor vi spurgte ind til deres opvækst generelt. Vi var godt klar over at der allerede der ville være risiko for følsomme emner. Vi bevægede os lige så stille ind mod de

mest følsomme emner omkring deres misbrug, som vi havde tematiseret som tema 2, for så til sidst i interviewet, at gå til tema 3 og nedtone vores spørgsmål, med yderligere spørgsmål om oplevelser og erfaringer med behandling af deres misbrug (Thagaard, 2004, s. 97-98).

### **Gennemførelse af interviews og etiske overvejelser**

Da vi ikke havde haft kontakt med informanterne før vi mødte dem til selve interviewet, havde vi i stedet for talt med den behandler, som fandt informanterne til os, om at interviewsene skulle foregå på den adresse, hvor behandlingen fandt sted. Det var vigtigt for os at informanterne var et sted hvor de var trygge, og hvor de følte sig tilpas.

Vi valgte at dele os, og dermed lave hver sit interview med hver sin informant.

Vi indledte hver især begge interviews med at få tilladelse til at optage interviewet på en diktafon, og med at forklare dem at vi skulle bruge samtykke til at måtte bruge de informationer og data som vi ville få indsamlet ved hjælp af interviewet. Vi gjorde det samtidig klart for dem, at de ville være anonyme i projektet, og at de ingen steder ville blive omtalt ved deres eget navn, men at de ville få fiktive navne.

Vi fortalte derefter meget kort om hvem vi var, og hvilke temaer interviewet primært ville komme til at handle om. Vi fortalte ikke informanterne meget om indholdet af vores temaer, da vi var opmærksomme på vores fænomenologiske tilgang til undersøgelsen, og derfor ikke ville præge dem til at svare i en bestemt retning. Vi gjorde det ligeledes klart for dem, at det var deres oplevelser og erfaringer, der var vigtig for os.

Vores informanter havde nogle barrierer i forhold til sproget under interviewet. De snakkede dansk og forstod også det danske sprog, men vi oplevede at de tit havde besværligheder ved at forklare sig korrekt. Det var tydeligt at mærke på deres attitude, at det sommetider var svært at forklare det, som de ville fortælle, på dansk. En af dem sagde også, at det var meget nemmere at forklare det på grønlandsk. Vi har en formodning om at de hver især, nogle gange, svarede kort, fordi de fandt det for besværligt at forklare deres svar. Vi som interviewere skulle også høre godt efter, da det ikke altid var lige nemt at forstå hvad informanterne sagde. Dette var én af grundene til at vi på forhånd havde valgt at bruge en diktafon. På den måde kunne vi koncentrere os om, at lytte til informanternes historie og være nærværende i samtalen, men vi havde også mulighed for at få en præcis gengivelse af materialet. Vi rundede interviewet af med at spørge om de havde nogle spørgsmål. Interviewene havde begge en varighed på ca. 60 min.

## **Transskribering af interviews**

Vi vil i vores analyse forsøge at skelne så tydeligt som muligt mellem informanternes udtalelser og vores vurderinger og fortolkninger. Vi har derfor valgt at transskribere vores interviews, da dette giver mulighed for at sikre den fulde indsamling af data. Dette har vi valgt fremfor at lave notater, hvor betydning og mening kan gå tabt. Det er desuden meget individuelt hvad der lægges vægt på i notater, fordi der vil være en naturlig selektions proces (Thagaard, 2004, s. 185). Ydermere ville vi, som skrevet tidligere, gerne være til stede i selve interviewet og være lyttende, hvilket vi ikke vurderede muligt, hvis vi samtidig skulle koncentrere os om at skrive notater. Transskriberingen giver os desuden et større overblik over vores informanternes svar og vi vurderede derfor, at dette ville lette arbejdet med meningskondenseringen. Vi har dog valgt at undlade starten af vores samtale, det vi tidligere i opgaven kalder smalltalk og slutningen af vores interviews, hvor vi siger farvel og tak for deres deltagelse, da dette ikke skal bruges i vores analyse. Vi har også valgt at undlade vores bekræftende ord som fx hmm, mhm og ligeledes har vi ikke skrevet alle bekræftende ja'er med. Dette har vi gjort for ikke at ødelægge flowet i læsningen af transskriberingen.

Derudover har vi fravalgt at vægte grammatiksætning og dermed sat disse, ud fra stemmeføringen på optagelserne. Vi har transskriberet i talesprog, men har rettet lidt i grammatikken på informanternes svar, da disse ellers ville være forstyrrende for læsningen af transskriberingen på grund af grammatiske talefejl. Dette er gjort for at lave det så læsevenligt som muligt. Dokumentationen er desuden behjælpelig, da den kan hjælpe os med at argumentere for de konklusioner vi drager ud fra informanternes svar, som uden dokumentation altid kan betvivles.

## **Analyse.**

I dette kapitel vil vi foretage en analyse af vores interviews. Vi vil indledningsvist kort præsentere projektets informanter samt den misbrugsbehandler, som vi gennem en samtale, har fået viden fra. Dernæst vil vi præsentere vores analysestrategi for til sidst at analysere de temaer, som vi gennem vores meningskondensering er kommet frem til, og som er væsentlige for vores besvarelse af vores problemformulering. Vi vil inddrage relevante udsagn fra informanterne med det formål, at analysere på informanternes oplevelser, og koble relevant teori på for at kunne danne os et indblik i, hvilke årsager, der kan være i spil, i forhold til at de grønlandske misbrugeres i Aalborg Kommune ikke gennemfører deres misbrugsbehandling.

## **Præsentation af informanter**

Nedenstående præsentation af vores informanter er faktuelle oplysninger, vi vil derfor ikke analysere på disse informationer. Navnene på informanterne er naturligvis fiktive navne. De vil fremover blive præsenteret som Ane og Berit.

Begge vores informanter har til fælles, at de ikke længere er aktive misbrugere, at de stadig er i behandling for deres misbrug i Aalborg Kommune og at de er født og opvokset i Grønland.

Ane er 36 år gammel. Hun bor i Aalborg sammen med sin søn på 15 år. Hun har boet i Danmark i 2 år og har haft et misbrug af alkohol og hash. Ane har en uddannelse som kontorassistent, som hun har taget i Grønland.

Berit er 64 år gammel. Hun bor i Aalborg sammen med sin grønlandske mand. Berit har 3 voksne børn. Hun er igennem hele sit liv kommet meget i Danmark, indtil hun flyttede permanent hertil, sammen med sin familie. Berit har aldrig taget en uddannelse, men har sejlet i størstedelen af sit liv. Hendes misbrug bestod af alkohol.

For en god ordens skyld, vil vi også præsentere den misbrugsbehandler, som vi i den kommende analyse inddrager. Hun er ikke en informant, da samtalen med hende ikke var en del af vores interviewguide. Hun vil frem over blive omtalt som ”misbrugsbehandler”.

Hun er født og opvokset i Grønland. Hun blev uddannet i København og har arbejdet både i Grønland og i Danmark som behandler. Hun har arbejdet i Aalborg siden 2014.

## **Analysestrategi**

Da vores videnskabsteoretiske udgangspunkt er den fænomenologiske tilgang, har vi valgt meningskondensering som analysestrategi. Denne strategi er for os nærliggende at anvende, da selve kondenseringen sker med i loyalitet for og med udgangspunkt i informanternes egne oplevelser af fænomener og livsverden. Det vil sige at kondenseringen sker så fordomsfri som muligt. Dette er en strategi, hvor større interviewtekster sammenfattes til mindre enheder, hvoraf man til sidst kan udlede de hovedtemaer, der er relevante ift. den valgte problemformulering (Kvale, 1997, s. 190-192).

Strategien har 5 trin. Vi startede med trin 1, og læste vores transskriberet interviews igennem for at få en helhedsfornemmelse af materialet. Derefter sammenfattede vi interviewteksterne i naturlige betydningsenheder (trin 2), så vi dernæst kunne udlede de temaer som var dominerende for førnævnte betydningsenheder (trin 3) (Kvale, 1997, s. 192). Vi stillede herefter spørgsmål til de temaer, som vi havde udledt, ud fra vores problemformulering. Eksempelvis: Hvad kan temaet "Fordomme" fortælle os om, hvilke årsager der er til at grønlandske misbrugere, i Aalborg Kommune ikke gennemfører deres misbrugsbehandling. Sådan et spørgsmål stillede vi til hvert af vores udledte temaer for til sidst at kunne danne os et overblik over, hvilke temaer der var relevante for besvarelsen af vores problemformulering (trin 4) (Kvale, 1997, s. 192).

Vores problemformulering lyder som tidligere skrevet:

*Hvilke årsager er der til at de grønlandske misbrugere i Aalborg kommune ikke gennemfører deres misbrugsbehandling? Og hvordan kan disse årsager afhjælpes?*

De temaer, som vi anser som værende relevante at analysere på, for at besvare problemformuleringen er nedenstående:

- **Kultur**
  - **sprog**
- **Fordomme**
- **Miljø**
- **Seksuelle overgreb**

I processen var vi opmærksomme på at forholde os fordomsfrie til vores empiri og bruge informanternes egne vendinger, for at være i overensstemmelse med vores videnskabsteori, og derunder den fænomenologiske epoché.

Vi havde, efter vores interviews med vores informanter, en samtale med en misbrugsbehandler, som selv er fra Grønland. Vi tog noter i denne samtale, og vil i vores analyse bruge citater fra denne samtale, til at understøtte nogle af de udsagn, som vores informanter kom med. Vi forholder os dog lidt kritisk til dennes udtalelser, da misbrugsbehandleren er grønlænder og taler ud fra en grønlandsk kontekst. Det kommer til syne i et udsagn fra misbrugsbehandleren, da vi spørger hende om det er korrekt, som vi har læst, at de fleste grønlandske piger er udsat for seksuelle overgreb, hertil svare misbrugsbehandleren:

*"Det passer slet ikke. Hvis vi går ud fra 10 piger, så er det nok 6 af dem der er blevet misbrugt seksuelt"*

**Kulturelle barrierer.**

Sproget er det oplagte svar på de mulige kommunikationsproblemer, der måtte være blandt grønlandere i Danmark, og evt. socialrådgivere, i misbrugsbehandlingen. Det grønlandske sprog er et polysyntetisk sprog, hvilket betyder, at sproget kan sammensættes med betydningsbærende orddele, som kaldes morfemer, til en rod, som kaldes syntese. Dette gør blandt andet, at en hel dansk sætning kan siges i ét ord, på grønlandsk. I vores indsamlede empiri er der dog skrivelser, som tyder på, at det ikke er sproget i sig selv, der udgør hele udfordringen, når det kommer til udfordringer i misbrugsbehandlingen.

I vores proces med at skrive denne bachelor, er vi flere gange stødt på forskellige skrivelser og fortolkninger af grønlandernes sproglige og kulturelle udfordringer, i deres møde med det danske system. Herigennem ligeledes med socialrådgiveren. Begge vores informanter beretter om de udfordringer de oplevede, ved deres møde med Danmark, i vores interviews.

Vi observerede allerede i udførelsen af vores interviews, hvor udfordrende det var for vores informanter, at skulle formulere et svar på dansk, til vores interviewspørgsmål. Der gik lang tid af interviewene, med at informanterne hver især, skulle finde de rigtige ord og formulere sætninger. Dette fik os også efterfølgende til at have mange samtaler indbyrdes om, hvordan dette må sætte en stopper for gennemførelse af ting som psykologhjælp, samtaleterapi m.m.

Sproget kan altså være med til at udfordre, og i visse tilfælde skabe barrierer. Sproget står dog ikke alene, men det kan ses som en del af den givne kultur, i det pågældende samfund. Sproget afspejler derfor samfundets kultur. Et godt eksempel på store kulturelle forskelle, var det førnævnte udsagn vi stødte på i samtalen med misbrugsbehandleren, hvor hun til vores information siger:

*”Det passer slet ikke. Hvis vi går ud fra 10 piger, så er det nok 6 af dem der er blevet misbrugt seksuelt”*

Dette er et godt eksempel i og med behandleren slår vores indhentede oplysning hen, om at i Grønland, bliver næsten alle piger udsat for seksuelt overgreb, med at det ”kun” er 6 ud af 10, det sker hos. Vi kan se, at den grønlandske kulturforståelse, set ud fra H. Gullestrups kulturanalysemodel, skal findes i de vertikale kulturlag, her må det vurderes, at det tilsyneladende er mere ”acceptabelt”, da det er baseret på den indgroet kultur.



Begge vores informanter fortæller om, hvor svært de synes det var at begå sig i det danske system. Ligeledes fortæller de, at de var vant til, at tingene lidt blev lavet for dem, når de henvendte sig til det offentlige system i Grønland. Informanterne nævner også de sproglige barrierer, som de mødte, og møder i Danmark. Berit fortæller b.la.

*”Jeg kunne ikke rigtig få svar på mine spørgsmål, fordi det er svært på dansk, og nogle gange prøvede jeg, men de kunne ikke forstå hvad jeg mente, så gav jeg op, og spurgte nogle af mine venner, men tit vidste de det heller ikke.” -Berit*

Berit bekræfter hermed H. Gullestrups teori om, hvorledes de kulturelle forhold angående sprog har en stor betydning for muligheder, for at blive en del af en bestemt kultur, og dermed være en del af fællesskabet. Ligeledes i særdeleshed også for at have succes i misbrugsbehandling, dette bekræfter Ane:

*”(...) før den her behandling kom til Aalborg (læs: misbrugsbehandling på grønlandsk) kender jeg mange som havde store udfordringer med sproget og kulturen.” -Ane*

I vores samtale med misbrugsbehandleren, spurgte vi hende, om hun havde et bud på, hvad der gjorde at grønlænderne ikke har større succes med at komme ud af misbrug her i Danmark, end danskerne.

*” (...)Det er sprogbarriere – så kulturen og sproget fungerer ikke.”*

Ud fra disse udtalelser, er der noget som tyder på, at sprog er en større udfordring i succesen af misbrugsbehandlingen for grønlænderne, end der bliver taget højde for. Det er ikke kun vores informanter, som påtaler den sproglige barriere, de ofte støder ind i. Ser vi i SFI rapporten Grønlænderne i Danmark (SFI, 2015), står der:

*”(...) deres manglende kendskab til det danske system og sprog, bidrager til, at de føler sig fremmede i Danmark og har svært ved at navigere i det danske samfund” (SFI, 2015).*

Ydermere påpeger SFI-rapporten endnu en problematik, der ikke bare udfordrer grønlænderne i deres møde med det danske system, men udfordrer alle deres muligheder for at blive en integreret del af det danske samfund:

*”Grønlændernes situation bliver ikke nemmere af, at de er danske statsborgere og dermed ikke ”udlændinge”, som skal hjælpes til at blive integreret i det danske samfund. De er usynlige på grund af deres danske statsborgerskab” (SFI, 2015, s. 16).*

Set i henhold til SFI, der påpeger problematikken i at grønlandere er danske statsborgere. Dermed sagt at de bliver overladt til sig selv, og ikke får samme tilbud som indvandrere og flygtninge. Når det kommer til integration i det danske samfund, giver begge vores informanter også udtryk for frustration over at skulle navigere sig rundt i det danske system.

Berit:

*”(...) jo det var svært det med systemet, det var ikke nemt at finde ud af”.*

Ane:

*”På Grønland når man henvender sig på kommunen, så er det dem der skal sørge for alt sådan noget. Her i Danmark skal man selv sørge for det. Jeg er mange gange blevet frustreret(...)”.*

Grønlænderne får ikke automatisk de tilbud om danskundervisning, som indvandrere og flygtninge får efter integrationsloven (Togeby, 2002, s. 154). Som danske statsborgere får de heller ikke kursus i samfundsforståelse, og bliver overladt til sig selv, hvilket kan medføre udsathed. Vores informanters beretninger tegner også et billede af en svær opstart i det danske system. Noget tyder på, at netop den faktor, at de er danske statsborgere, er mere en udfordring end hjælp for grønlandere, som flytter til Danmark.

Hvis de sproglige barrierer påvirker de grønlandske informanters mulighed for gennemførelse af misbrugsbehandling i Aalborg Kommune, er det et af de 8 kultursegmenter H. Gullestrup beskriver i den horisontale kulturdimension, der er i spil, nemlig formidlingssegmentet.

I forhold til H. Gullestrups kulturanalysemodel, betyder dette at et væsentligt punkt for kulturforståelsen er yderst svækket. Det vil i forhold til H. Gullestrup resultere i at, det at blive en del af en kultur, tæt på umuligt.

### **Del konklusion**

Ovenstående analyseafsnit konkluderer, at den grønlandske kulturforståelse er et yderst vigtigt element, i forhold til grønlanderes gennemførelse af misbrugsbehandlingen. Vi kan konkludere, at den grønlandske kultur og ligeledes sproget spiller en vigtig rolle i det sociale arbejde og dermed

også i misbrugsbehandling af grønlændere i Aalborg Kommune. Samtidig kan vi konkludere, at det kan være en udfordring at være grønlandsk tilflytter i Danmark, i forhold til at kunne finde rundt i det danske system. Der mangler hjælp til de grønlændere, som flytter til Danmark. Den manglende hjælp resulterer i en manglende integration af grønlændere i det danske samfund.

### **Fordomme og stigmatisering af den ”fulde grønlænder”.**

Grønlændere er danske statsborgere, og de har samme civile, politiske og social rettigheder, som andre danske statsborgere. Alligevel oplever en stor del af grønlændere i Danmark, særligt de ressourcetsvage, fordomme og dårlig behandling, kun på baggrund af at de er grønlændere (Togeby, 2002, s. 152).

Begge vores informanternes udsagn peger på, at der er mindst to typer fordomme i forhold til målgruppen – knyttet til etnicitet og knyttet til misbrug. Dette kan i forhold til E. Goffman resultere i, at der både i hjælpesystemet, og blandt almindelige danskere vil være en stereotyp forestilling om grønlændere, som ressourcetsvage personer. Vores informant Berit nævner bl.a.

*”(...)må jeg sige min mening for jeg er lidt imod at danskerne siger at grønlænderne drikker meget. Det kommer fra fangerne, fra mange år siden. Det var dem der byttede og handlede med ting for alkohol og spurt, og der startede det, men for mange år siden. (...)*”

*”Ja det har jeg hørt mange gange, og danskerne tror at vi alle sammen drikker. Der er mange danskere som siger stive grønlænder til mig, selvom jeg ikke er fuld. Når jeg møder danskere nu og fortæller jeg ikke drikker mere, så bliver de helt underlige, ligesom at det ikke kan lade sig gøre.”*

Ser vi det ud fra E. Goffmans stigmateori, så kan disse fordomme fortolkes på, ved at samfundet tillægger en række negative egenskaber til en person. Dette gøres på baggrund af dennes tilhørsforhold til kategorien grønlænder, og ser bort fra dennes ressourcer. Når dette sker vil det ifl. E. Goffman begrænse personens udfoldelsesmuligheder.

Vores informant Ane har oplevet dette i mødet med de danske forældre på hendes søns skole, efter de var flyttet til Danmark.

*”Fordi jeg er grønlænder. De snakkede ikke rigtig til mig(...).”*

*”(..) Jeg ved ikke.... Altså jeg følte måske lidt at de (læs: danskerne) så ned på mig. Min søns venners forældre og sådan. Det var også lidt svært at snakke med dem.” –Ane.*

Ifølge E. Goffmans teori, er man som grønlander bærer af det tribale stigma. Hvis en grønlander er alkohol- og hashmisbruger, kan han være dobbeltstigmatiseret. Nogle grønlandere har psykiske lidelser, og er dermed dobbelt stigmatiserede. Andre er tredobbelt stigmatiserede – 1. som grønlandere, 2. som psykisk syg, og 3. som misbrugere. Grønlanders reaktion på stigmatisering kan i forhold til E. Goffmans teorier være, at de lader sig overbevise om deres eget mindreværd, og bliver usikre omkring, hvordan de bliver identificeret og taget imod i samfundet, dvs. de danner fordomme mod sig selv. Det kan tydes lidt i Ane og Berits ovenstående udsagn, at der kan være tale om selvstigmatisering i begge.

I forhold til ovenstående afsnit ”Kulturelle barrierer”, hvor vi nævner at de tilbud som grønlandere ikke bliver tilbudt i Danmark, kan det diskuteres om vi vil gøre grønlandere en bjørnetjeneste, ved at fjerne det danske statsborgerskab, og eksempelvis gøre dem til målgruppe i integrationsloven. Vi vil dermed påføre dem et nyt stigma, i form af det som følger med at være immigrant, men dette vil vi gøre i håb om at udrydde nogle andre stigmater. Alt imens det også forhåbentlig ville kunne medføre en positiv udvikling for vores bachelors målgruppe. Vi bevæger os under alle omstændigheder i det tribale stigma. Der ville dog skulle en undersøgelse til, hvor man vurderer sværhedsgraderne af diverse stigma, for at kunne vurdere hvilke stigma er en såkaldt bjørnetjeneste, og hvilke kan være en hjælp, til bedre livssituation.

Alt imens vi taler om grønlanderne som bærer af stigma, er det i vores optik ligeledes yderst relevant at diskutere, et tydeligt behov for at komme stigmatiseringen til livs. Dette kan virke som en lige så umulig og diffus opgave, som det at beskrive og forstå den grønlandske kultur. Men om ikke andet, så i hvert fald komme den til livs i socialt arbejde. Berit fortæller om sin oplevelse af mødet med det kommunale.

*”(...) så mange ting jeg skulle ordne, det var rigtig svært. Alt var på dansk og tit gik jeg hjem fra et møde hvor jeg ikke rigtig forstod hvad det havde drejet sig om.”*

Man kunne forestille sig at de pågældende socialrådgivere, ikke har taget højde for de udfordring, der kan være for grønlandere, i mødet med det danske system. Der er hvert fald ikke blevet taget hensyn til de sprogbarrierer, der ofte kan være. Ud fra E. Goffmans teori vil det ellers kunne styrke troen på sig selv, når vi som socialrådgivere viser borgerne, at vi stoler på dem. Det gør vi ved at dele ansvaret med dem, ved at involvere dem, og stille spørgsmål om deres ønsker, og

fremtidsforestillinger. Årsagen hertil er, at menneskers billede af sig selv ifølge E. Goffmann påvirkes af det billede, andre har af dem. Ane bekræfter dette, da hun til spørgsmålet om hvorfor hun følte der blev set ned på hende, af de andre forældre, i hendes søns klasse, svare:

*”Fordi jeg er grønlander(....)”*.

### **Del konklusion**

Ud fra ovenstående analyseafsnit kan vi se, at grønlandereren støder på diverse barrierer i kraft af deres minoritetsbaggrund. Vi kan konkludere, at grønlandere på baggrund af deres minoritet føler sig stigmatiseret. Ligeledes kan vi konkludere, at fordommene spiller en stor rolle i forhold til at blive integreret i det danske samfund. Det kan være med til at enten at fastholde misbrugende grønlandere i en negativ position, eller ved at stoppe en positiv udvikling. Vi kan samtidig se, at der er opstået et dilemma, fordi grønlandere er ligestillet med andre danske statsborgere, men samtidig har særlige behov. Disse behov kommer til udtryk, både i form af sprogundervisning, men også som følge af de stigma, de er bærer af.

### **Miljø – en medvirkende faktor til vejen mod misbrug?**

Vi ved at udsatte grønlandere i Danmark ofte lever i et miljø som isoleret fra det øvrige samfund, og som er præget af misbrug af særligt alkohol og hash. Når sårbare grønlandere uden sociale netværk kommer til Danmark, kan der være øget risiko for, at de hurtigt bliver en del af dette miljø (Loumann & Madsen, 2016).

Da vi spurgte vores informanter om, hvordan det var for dem at komme til Danmark, var svarene forskellige. Berit synes at det var mærkeligt at komme til Danmark, at der var mange regler, men at hun var kommet i Danmark siden hun var 5 år, og ofte havde været i Aalborg i forbindelse med arbejdet. Ane synes det var svært at komme til Danmark, da hun havde svært ved at finde venner. Hun beskriver det således:

*”Det var også rigtig ensomt. Man følte sig ensom. Jeg havde svært ved at finde venner her i Danmark da jeg kom hertil. Især danske venner. Min søn fandt hurtigt nogle venner, fordi han gik i skole og fik venner. Jeg havde svært ved at finde arbejde.(....) Jeg ved ikke (tænkepause) Altså jeg følte måske lidt at de så ned på mig. Min søns venners forældre og sådan. Det var også lidt svært at snakke med dem (....) -Ane.*

Da vi spurgte ind til det, at hun følte at de så ned på hende, svarede hun sådan her :

*”Fordi jeg er grønlander. De snakkede ikke rigtig til mig, jeg holdte mig måske lidt for mig selv når vi fx var til noget med skolen. Jeg ved ikke helt hvorfor.” -Ane.*

Hvis vi ser på ovenstående og samtidig på de fordomme som Ane oplever, der er beskrevet tidligere i analysen, kan vi koble A. Honneths anerkendelses teori på dette. Ifølge A. Honneth spiller det en stor rolle, at man som menneske oplever anerkendelse fra andre mennesker. Hvis anerkendelsen ikke er til stede, vil individet miste det positive forhold til sig selv (Honneth, 2003, s. 14). Det kunne være en forklaring på, hvorfor Anes første bud på hendes opfattelse af de andre forældres tilbageholdenhed, overfor hende.

Idet at Ane føler sig ensom, og samtidig føler at de andre forældre ser ned på hende, kan dette ifølge A. Honneth fortælle os, at den solidariske sfære ikke er opfyldt. Ane har ingen relationer til grupper, fællesskab eller samfundet, udover at hun forsøger at få kontakt til forældrene i sin søns klasse.

A. Honneth siger således:

*”Anerkendelsen i denne sfære sker via relationen til grupper, fællesskaber eller samfundet, hvor individets deltagelse i fællesskabet bliver anerkendt og værdsat. Værdsættelsen kan eksempelvis have baggrund i individets særlige livsforløb, funktioner, præstationer, egenskaber eller handlinger, som man enten har udført eller udfører.”*

Mangel på anerkendelse i den solidariske sfære betyder ifølge A. Honneth, at individet ikke opnår en selvværdsættelse som et medlem af et solidarisk fællesskab. Ane havde svært ved at finde venner, da hun kom til Danmark, og oplevede at forældrene i hendes søns klasse så ned på hende, fordi hun er grønlandere. Ane siger ligeledes, at det var svært at snakke med dem. Hendes selvværdsættelse kan være et bud på, at Ane ikke selv opsøger de andre forældre.

Der er ifølge A. Honneth tale om krænkelser her. A. Honneth mener, at skabelsen af det enkelte individs personlighed afhænger af anerkendelse i alle tre sfærer, som alle er beskrevet i vores teori afsnit. Derfor kan manglende anerkendelse i en af sfærerne føre til krænkelser, eller være med til at ødelægge individets selvtillid, selvrespekt og selvværdsættelse (Honneth, 2006, s. 174-176).

*”Nedvurderingen af bestemte selvrealiseringsformer medfører for de pågældende personer, at de ikke kan sætte deres måde at leve på i forbindelse med noget, der inden for deres fællesskab har en positiv betydning. Erfaringen af denne sociale nedvurdering medfører derfor også, at man ikke har mulighed for personligselvværdsættelse, dvs. at kunne forstå sig selv som én, der værdsættes for sine karakteristiske egenskaber og muligheder ” (Honneth, 2006, s. 179).*

Ane kan derfor - i følge A. Honneth, opleve krænkelser i den solidariske sfære, hvor nedværdigelse af individets levemåde er i spil. Krænkelserne ses her ved at Ane tillægges en lavere social værdi, i stedet for at blive anerkendt, og bekræftet af samfundet. Dette kan føre til, at hun ikke værdsætter sig selv.

Ane vil ifølge A. Honneth, ikke have samme mulighed for en positiv selvudvikling, og ligeledes vil hun ikke have mulighed for at blive integreret i samfundet på en hensigtsmæssig måde, som dem der bliver mødt med anerkendelse. Dette er en ”push” faktor i forhold til at ende i det misbrugsmiljø, som hun tidligere har været i. Dette da hun der kan føle sig som en del af et fællesskab.

Ifølge den misbrugsbehandler som vi talte med, efter vores dataindsamling, lever grønlandere i Danmark i klike. Det vil sige at de ofte finder tilbage i deres ”rette element” igen, når livet bliver for svært.

*”Det er ensomheden, sproget og at de ikke kan integrere sig i det danske miljø. De er offer for fordomsfuldhed. De lever i klike i Danmark. (...) jeg tror det er den her manglende integration der gør at de altid falder i igen, fordi de søger tilbage til deres klike i misbrugsmiljøet.”* -Behandler.

Trods det faktum at Ane faktisk havde været i behandling for sit misbrug i Grønland, før hun kom til Danmark, gjorde dét at livet for Ane blev for svært, i forhold til ensomheden og dommene i Danmark, at hun faldt i igen. Hun fandt tilbage til sin ”klike”.

*”Jeg holdt op da jeg kom i behandling i Grønland. Og startede først da jeg kom til Danmark igen. Jeg fik en kæreste, som også var fra Grønland. Han røg hash, og så faldt jeg i igen. Og så gik der ikke længe før jeg faldt i alkohol igen. Den hjalp mig med at få venner. Jeg følte mig godt tilpas, og følte mig ikke så ensom.”* -Ane.

Berit oplevede også et fællesskab med alkohol og sprut. Hun arbejdede på en båd, hvor det efter hendes overbevisning var svært at befinde sig hvis ikke man drak sammen med de andre kolleger.

*”Siden jeg begynder og drikke, så begynder jeg at drikke næsten hver dag, meget hurtig, altså sammen med de andre kollegaer, men vi passer vores arbejde, og står op til arbejde. Men det var hårdt for mig at starte at der når jeg ikke drak, hver dag.” -Berit.*

Ifølge den undersøgelse fra Aalborg Kommunes, som vi nævner i vores indledning, gives der ligeledes udtryk for, at de sociale netværk blandt de socialt udsatte grønlandere, er fastholdene for misbruget. Man risikerer at blive ensom, hvis man holder sig udenfor fællesskabet, og fællesskabet kan fastholde en i misbruget (Aalborg Kommune, 2006, s. 15).

Her kan vi igen se kulturen gør sit indspil, i de tilflyttende grønlæderes adfærd, i valg af miljø. Det er H. Gullestrups samværsegment der er i spil. Det er den sociale adfærd i kulturen, der er forskellig fra dansk til grønlandsk, som gør at de danner klikker og søger det de kender og kan agerer i. Dette kan, i følge E. Goffman, også være på grund af deres stigma, at de søger sammen i sociale grupper, da han mener at medlemmer af en bestemt stigmakategori har tendens til, at søge sammen i sociale grupper.

Mads Uffe Pedersen taler om nogle forskellige hypoteser, som kan udløse et misbrug. Ifølge hans *socialiseringshypotese* kan det føre til afhængighed eller misbrug hvis forældre, venner eller kolleger, har et stort forbrug af rusmidler. Der tales her om arv, normer og miljø. Det vil sige at, der her kan foregå en form for mesterings strategi, der videregives (Pedersen, 2005, s. 243).

Ane bliver skubbet tilbage i sit misbrug, som konsekvens af manglende anerkendelse fra samfundet. Ud over dette, har hun også de odds imod sig, at hun er vokset op med en alkoholmisbrugende far, og at hun i en meget tidlig alder, er blevet præsenteret for alkohol. Dette kan i følge Mads Uffe også være en udløsende faktor, i forhold til arv, normer og miljø, til at udvikle et misbrug – eller til at falde tilbage i misbrug, hver gang livet bliver for svært.

### **Del konklusion**

Vi kan ud fra ovenstående analyseafsnit konkludere, at miljøet spiller en væsentlig rolle i forhold til det faktum at mange grønlandere falder fra i deres misbrugsbehandling. Den manglende anerkendelse fra samfundet og de krænkelser, som Ane i følge A. Honneths teori udsættes for, er en væsentlig faktor i forhold til manglende selvværd, og til det at udvikle et misbrug, samt at falde tilbage i et misbrug.



I nogle tilfælde er de grønlændere, som ankommer til Danmark, misbrugere i forvejen og søger derfor det netværk, hvor de kan føle anerkendelse, og hvor der ikke bliver peget fingre ad dem. Vi kan her konkludere af H. Gullestrups samværsegment, giver en årsagsforklaring, på denne klikedannelse. Det at de er bange for ensomheden, og søger tilbage til deres kliker når livet bliver for svært, eller når de er bange for ensomheden. Her er det typisk usunde netværk de samles i, netværk hvor misbrug er en stor fællesnævner.

### **Seksuelt misbrug og svigt i barndommen**

Ane fortæller at hun er opvokset med en alkoholmisbrugende far, men en god og kærlig mor som passede på hende og hendes søskende. Hendes far var fisker og fanger så han tjente pengene, men drak dem til gengæld også op, når han var i land. Ane fortæller om en barndom, hvor hun savnede sin far meget når han var på havet, og at hun manglede sin far.

Ane husker, at når hendes far endelig var hjemme, var han som regel ude at drikke, og kom sent hjem. Anes far vækkede ofte Ane, og hendes søskende midt om natten, med høj musik og højt humør, i sin rus. Sommetider havde de kun sovet i 1-2 timer når de skulle op i skole. Ane husker fra hendes barndom, at når far var i land, og mor ikke var hjemme, så var der fest for faderens venner.

Ane fortæller at hun allerede fra hun var 10 år blev tilbudt øl, når faderen holdt fest. Særligt af sin onkel, husker hun. Da vi stiller hende spørgsmålet om hvornår hun begyndte at drikke, og spurgte ind til hendes trang til rusmidler svarede hun, at hun begyndte at drikke i weekenderne da hun var 15 år, men at hun allerede som 19 årig kom i sin første misbrugsbehandling, for både hash og alkohol.

Ane fortæller at hun fik ro i sit hoved af at ryge hash, at der var sådan en uro i hendes hoved når hun ikke røg det, og at hun kunne lide følelsen af at være beruset af alkohol, men måtte have mere og mere med tiden. Da vi spurgte ind til hvad det var for nogle tanker der gav hende uro i hovedet svarede hun således:

*”Altså der var jo sommetider fest hjemme i vores hus, når min mor ikke var hjemme. Min far, min onkel og deres venner drak tit sammen og når det var hjemme ved os tilbød min onkel mig altid øl. Også selvom jeg kun var 10 år. Jeg sagde altid nej til det. Når min far var så fuld at han faldt i søvn kom min onkel ind til mig i min seng.” -Ane.*

Vi spurgte hende om det var rigtig forstået at hun blev sexmisbrugt af sin onkel, og svaret var ja. De tanker som gav hende uro, stammede fra disse overgreb. Ligeledes havde hun lave tanker om sig selv, hun fortalte at hun ikke følte at hun var god nok, at hun ikke duede til noget og at hun var grim. Overgrebene skete 3 gange fra hun var 10 år til hun var 12 år. Hendes onkel døde da hun var 12 år.

Ifølge A. Honneth er krænkelser som sker i den private sfære, i form af fysisk misbrug og voldtægt i barndommen den værste form for disrespekt. Det er den mest destruerende. Ane har kæmpet med manglende selvtillid, hun følte ikke at hun duede til noget og at hun var grim. Ane har ifølge A. Honneth mistet tilliden til at være herre over sin egen krop, samtidig med at hendes selvtillid er skadet. Dette som konsekvens af seksuelle overgreb, udført af en mand, som skulle forestille at være en nær relation (Juul & Højlund, 2005, s. 27-28).

Dette kan have givet anledning til det tankemylder hun oplevede, og kan også være skyld i at billederne fra overgrebene plagede hende efterfølgende. E. Goffmans stigmatiserings teori viser også, at bærere af stigma som offer for seksuelle overgreb, vil tynge bæreren ned, og give flere barrierer, i mødet med eksempelvis, et nyt samfund og system.

For at forstå hvorfor Ane har udviklet et misbrug, som hun havde svært ved at komme ud af, kan vi igen bruge Mads Uffes forklaringshypoteser. Ane giver udtryk for at hun har nogle tanker og en indre uro, som hun efter at have været i behandling, har fundet ud af stammer fra de overgreb som hun har været udsat for. Da vi spørger hende om hun fortalte nogen om de overgreb svarede hun således:

*”Nej, ikke mine forældre. Jeg var flov over det. Og min onkel sagde til mig at hvis jeg sagde det til nogen så var der ikke nogen der ville kunne lide mig. Han sagde at mine forældre ville blive sure på mig hvis de fik det at vide. Jeg fortalte det først i min behandling da jeg kom til Danmark.”*

Anes manglende selvtillid kan i følge Mads Uffes stress og selvmedicineringshypotese, være skyld i at hun har brugt alkohol og hash som selvmedicinerings. Det faktum at hendes onkel sagde til hende, at hvis hun sagde det til nogen, så var der ingen der ville kunne lide hende. Ligeledes det at hans sagde, at hendes forældre ville blive sure på hende, kan formodentlig være skyld i, at hun har

forsøgt at dulme og fortrænge de tanker og følelser med alkohol og hash, kan dermed have udløst hendes misbrug.

En del ofre for seksuelle overgreb har generelle og ofte også diffuse somatiske problemer, og en dårlig almentilstand. Seksuelle overgreb gør mennesker sårbare over for at udvikle en række forskellige psykiske lidelser (Kvello, 2013, s. 393). Børn der har været udsat for seksuelle overgreb har en tilbøjelighed til at føle sig afvist af andre, og kan opleve stærke reaktioner herpå. Ligeledes øger seksuelle overgreb, betydeligt risikoen for at ofrene på længere sigt får et misbrug. Jo tidligere et barn udsættes for disse ødelæggende overgreb, jo værre er konsekvenserne, hvad angår alvoren af misbruget (Kvello, 2013, s. 394-395). Ane vil i den situation stå med en dobbelt diagnose.

Folk med dobbeltdiagnoser har ofte en hverdag præget af flere sociale problemer i forhold til arbejdsmarked, bolig, familie og sociale relationer, kontakt med systemet m.m., hvilket også svarer meget godt til de problemstillinger, vi har fundet i vores målgruppe. Vores system er bygget sådan op, at hvis man har en dobbeltdiagnose som f.eks. angst og alkoholmisbrug kan man ikke blive behandlet. Man kan ikke behandles for alkohol hvis man har en psykisk sygdom og omvendt, hvis man har en psykisk sygdom kan man ikke blive behandlet for misbrug. Dette er et stort problem for dem som er endt i målgruppen, fordi de har svært ved at komme videre (Ministeriet for sundhed og forebyggelse, 2010).

Berit fortæller også om en barndom med svigt. Berit er vokset op alene med sin mor, hendes far døde da hun var 10 år. Hun beskriver at forholdet mellem hendes mor og hende ikke var særlig godt.

*”(...) Min mor og mig kunne ikke snakke sammen, vi var ikke uvenner, eller ikke kunne lide hinanden. Der var bare ikke rigtig noget mellem os, kun at passe butikken, lave praktiske ting du ved mad og sådan noget. Men jeg manglede aldrig noget, hun passede godt på mig.”*

Det må være rimeligt at antage, at Berit har manglet et bånd til sin mor, når hun udtaler at der bare ikke rigtig var noget i mellem dem. A. Honneth mener ikke at man kan udvikle sin identitet hvis ikke man får en følelsesmæssig bekræftelse af sine forældre. Hvis gensidigheden og båndet mangler i relationen mellem forældre og barn, er der ifølge A. Honneth ikke noget at bygge en identitet på. Ligeledes kommer han ind på at venskabet og ægteskabet bliver en udvidelse af

anerkendelsesforholdet, og dermed vedligeholder den fundamentale selvtillid (Honneth, 2003, s. 14-15).

Manglen på denne relation mellem Berit og hendes mor, kan resultere i psykiske lidelser, på baggrund af at forældre- og barn samspillet ikke har være fyldestgørende. Blandt de problemer, som ofte er resultatet af dette svage samspil mellem omsorgsperson og barn, kan være adfærdsproblemer og personlighedsforstyrrelser (Kvello, 2013, s. 90).

Vygotskys begreb om den nærmeste udviklingszone (NUZO) omhandler netop det som børn kan gøre med hjælp fra kompetente personer. Det er processerne mellem det, som en person kan opnå på egen hånd, og det, en person kan klare ved hjælp af mere kompetente personer (Kvello, 2013, s. 92-93). Berit omtaler ikke at hun har nogen psykiske lidelser, men det er heller ikke særlig sandsynligt at Berit nogensinde er blevet udredt for det. Risikoen for at Berit kunne have en psykisk lidelse er stor, som vi også skriver i slutningen af vores indledning. Der skriver vi, at de misbrugende grønlandere også har psykiatriske lidelser, og mange af lidelserne er afledt af traumatiske oplevelser i barndommen. I Berits tilfælde er det grundet mor- og barn samspillet. Dette vil sætte Berit i en situation, hvor hun vil blive bærer af endnu et stigma, nemlig dobbelt diagnose ligesom Ane.

Berit har dog en mand og både børn og børnebørn, hvordan forholdet mellem dem er, får vi ikke at vide. Vi hverken fornemmer, eller hører ikke at hun på noget tidspunkt giver udtryk for, at hun har lidt specielt nød under forholdet til sin mor. Vi bider dog mærke i, at Berit på et tidspunkt siger, at hun har talt meget om sin barndom, under sin behandling for sit misbrug. Det kan diskuteres om dette var en mulighed, fordi behandlingen var på grønlandsk, og dermed ikke gav de samme kulturelle udfordringer, som hvis behandlingen på dansk. Vores informanter giver udtryk for de har brug for at bearbejde deres habitus, for at komme videre i deres behandling. Da vi spørger Ane om hun har glæde af den grønlandske behandling hun får nu, er svaret:

*”Ja rigtig meget. Og jeg har fundet ud af rigtig mange ting som jeg kan bruge, når mine tanker kommer. Og når der bliver uro i mit hoved. Så bliver jeg mere, hvad hedder det - rolig, inde i mig selv. Det hjælper også at tale om det når jeg får lyst til at ryge.”*

Ser vi på Berits definition af barndommens betydning for hendes alkoholmisbrug, er det ret tydeligt. ”(...) *Det starter med ting fra barndommen, som man ikke ved hvad er, og når man så bliver voksen så drikker man, men man får det ikke godt, man kan ikke snakke med nogen, om hvad man har på hjertet.*”

### **Del konklusion**

Ud fra ovenstående analyseafsnit kan vi konkludere at omsorgssvigt, seksuelle misbrug og generelt svigt i barndommen kan føre til psykiske lidelser. Hvis disse psykiske lidelser er og forbliver ubehandlet, kan dette føre til behov for at selvmedicinering og kan dermed udvikle sig til, eller føre en tidligere misbruger tilbage i, et misbrug. Ligeledes kan vi se, at den grønlandske misbrugsbehandling er brugbar i forhold til at kunne tale om de traumer/svigt, som er oplevet i barndommen.

### **Konklusion**

I vores indledning nævner vi, at det undrer os, at der stadig ikke er succes med misbrugsbehandling af grønlændere i Aalborg Kommune i 2015, når vi kan se at, der har været fokus på problemet siden 2006, hvor undersøgelsen ”Socialt udsatte Grønlændere i Aalborg” udkom.

Vi har i dette projekt derfor beskæftiget os med, hvilken årsager, der kan være til at grønlandske misbrugere i Aalborg Kommune, ikke gennemfører deres misbrugsbehandling I det følgende vil vi konkludere på vores problemformulering.

Vi kan ud fra vores undersøgelse, først og fremmest konkludere, at det kan være svært at være grønlandsk til flytter i Danmark. De finder det svært at navigere rundt i det danske system, og føler sig som en overset minoritet, i forhold til tilbud om hjælp til integration i Danmark, eller mangel på samme. Dette ses fordi grønlændere er ligestillet med andre danske statsborgere, men samtidig har særlige behov, i form af hjælp til integration og til at lære det danske sprog. Vi har i løbet af vores undersøgelse erfaret, at miljø og sprog er en stor barriere i forhold til at få succes i misbrugsbehandling på dansk.

Grønlandske misbrugere som bærer et stigma, har det med at finde sammen i en gruppe/klike, hvor de er trygge og hvor de får anerkendelse, fælleskab og hvor ingen peger fingre ad dem. Når livet bliver for svært eller når de er bange for ensomheden, søger de tilbage i deres klikker. Disse klikker er ofte i usunde netværk, også kaldet misbrugsmiljø.

Dette skaber en ond ring af gentagelser, hvor manglende anerkendelse og stigmatisering medvirker til at disse subkulturer dannes, og målgruppen isolerer sig fra det øvrige samfund.

Vi kan samtidig konkludere, at de udsatte grønlandere, som er flyttet til Danmark og som har lidt af svigt i barndommen, i hvert fald set i forhold til den danske kultur og de danske normer, har massive problemer i forhold til sproget. Hvis ikke de kan forstå eller tale dansk, så kan de ikke blive behandlet for deres psykiske problemer, hvilket ikke hjælper til en positiv udvikling i deres misbrug.

Vi kan altså alt i alt, som svar på vores problemformulering, konkludere at grønlandske misbrugere i Aalborg Kommune befinder sig i det vi vil kalde ”i mellem 2 stole”, hvor de kommer til Danmark på samme niveau som immigranter, men er danske statsborgere. De modtager derfor ikke den undervisning, rådgivning og hjælp til kulturelle og sproglige vanskeligheder, samt forebyggelse af sociale problemer og dårlig livssituation, som eksempelvis flygtninge får. Årsagen er altså manglende integration, som konsekvens af fordomme og manglende anerkendelse fra samfundet.

Projektets resultater kan selvsagt ikke bidrage til et generelt billede af misbrugende grønlanderes oplevelser, men det kan danne et forsigtigt billede af nogle oplevelser af, hvilke årsager der til at grønlandske misbrugere ikke gennemfører deres misbrugsbehandling i Aalborg Kommune.

## **Handlemuligheder**

I det følgende kapitel vil vi komme med vores bud på de handlemuligheder, som vi finder relevante og nødvendige, for at afhjælpe de årsager som vi har konkluderet er skyld i, at misbrugende grønlandere i Aalborg Kommune, ikke gennemfører deres behandling

Først og fremmest skal det siges, at det jo ikke er alle grønlandere som ikke er velintegreret i Aalborg Kommune. De tilbud og indsatser som i forvejen er lavet, for at sikre at grønlandere føler sig velkomne og som hjælp til at starte livet i Aalborg, er lavet til alle grønlandere som flytter til Aalborg. Der er faktisk rigtig mange tilbud i Aalborg Kommune, som prøver at hjælpe grønlandere med bedre integration i det danske samfund. Blandt andet Grønlanderenheden. Der er i 2014 lavet en evaluering på indsatsernes kvalitet fra perioden 2012 til 2013, i forhold til borgernes vurdering af indsatsen, og vurdering af kontakten med deres rådgiver, hvor resultatet er positivt. Disse resultater

er på trods af at Grønlænderenheden også arbejder med de grønlandere, som har komplekse sociale problemer (Beskæftigelsesudvalget, 2014). På trods af de positive resultater kan det dog ses, ud fra et referat fra sidste statusdag i 2016, i Grønlænderenheden, at der stadig er vanskeligheder med integration af grønlandere i Aalborg Kommune (9000 Grønland, 2016).

### **Terapi og psykolog/psykiatrisk hjælp på grønlandsk**

Der er i løbet af de sidste par år blevet iværksat en del indsatser for at hjælpe udsatte grønlandere i Aalborg Kommune. Seneste og dermed nyeste tilbud omhandler både misbrugsbehandling og bostøtte på grønlandsk. Det er Grønlænderenheden i Aalborg Kommune, som står for disse indsatser. I Grønlænderenheden er der et netværk på omkring 70 repræsentanter fra kommunens forvaltninger, lærere, pædagoger, sundhedsplejersker, politiet, Koføeds Skole, Det Grønlandske Hus, frivillige organisationer m.fl.. Netværket er delt op i grupper med fokus på hhv. børn og unge, arbejde og uddannelse samt socialt udsatte. Et ledelsesnetværk sikrer koordinering på tværs og hele netværket, og skal sikre en helhedsorienteret hjælp til udsatte grønlandere i Aalborg Kommune. Der er fokus på nyankommet grønlandere, med henblik på at opsporer deres eventuelle sociale problemer tidligt (Socialt udviklingscenter, 2015). Vi mener dog at der mangler et tilbud om terapi, psykolog eller psykiatrisk forløb på grønlandsk. Med udgangspunkt i vores projekt, hvor vi har konkluderet at ubehandlet, eller ubearbejdet, svigt i barndommen er med til at hindre den positive udvikling for misbrugende grønlandere i Aalborg Kommune, finder vi det nødvendigt at give udsatte grønlandere muligheden for at få professionel hjælp. Hjælp til at få bearbejdet deres eventuelle psykiske traumer, eller blot få talt om deres psykiske problemstillinger. Vi har dog med i vores overvejelser at dette kan blive en dyr omgang for budgettet i Aalborg Kommune, men taget i betragtning af hvor dyrt vi antager det er, at forsørge de grønlandske misbrugere, fordi de ikke er i beskæftigelse, og samtidig halter på sundhedsområdet, så må det give økonomiske fordele i det lange løb.

Fordelene ved at tilbyde terapi på grønlandsk er at de kan få bearbejdet det, som de har behov for at få bearbejdet, inden de går i gang med deres misbrugsbehandling. Den behandler som giver misbrugsbehandling på grønlandsk er misbrugsbehandler og ikke psykolog. Hun kan dog godt tale med de misbrugere som kommer der, om deres problemer, men i vores øjne ville det være ideelt at det var en professionel der tog sig af terapien/behandlingen af psykiske problemstillinger. Dertil kommer også, at der på nuværende tidspunkt kun er ansat én misbrugsbehandler til behandling på

grønlandsk, hvorfor vi antager at denne ene person er travlt beskæftiget, og derfor er presset i tid i forvejen.

Ulempen ved at tilbyde et terapiforløb på grønlandsk kunne være at den jo selvsagt ikke hjælper med at lære det danske sprog, som åbenlyst er enormt vigtig for alle grønlændere at lære, når de skal bo i Danmark. Vi kan se i vores resultater i opgaven, hvor stor en rolle sproget spiller i forhold til både at blive integreret i det danske samfund, og til at kunne profiterer af tilbud og indsatser på dansk. Når det er sagt mener vi stadig, at det må have førsteprioritet at få de udsatte grønlændere, og de misbrugende grønlændere på ret køl, inden de kan være i stand til at lære det danske sprog.

### **At komme fordommene til livs**

Vores forslag til at gøre integrationen af grønlændere i Aalborg kommune endnu bedre, indeholder blandt andet kampagner for at nedbringe fordommene mod grønlændere. Ligeledes mere sprogundervisning til alle grønlændere i Aalborg Kommune, og ikke kun til de som er under uddannelse, og forslag til en organisatorisk ændring i forhold til de eksisterende tilbud og indsatser. Vi kan som et resultat af vores undersøgelse se, at fordomme for de grønlandske tilflyttere fylder meget, og de bliver ikke mindre i forhold til de socialt udsatte grønlændere. Vi påtænker at en kampagne for at nedjusterer disse fordomme, vil være et relevant tiltag i Aalborg Kommunen. De grønlændere som klare sig godt skal frem i lyset, således at det bliver tydeliggjort at grønlændere ikke nødvendigvis behøver at være nogle ”fordrukne stakler”. Målet ville være at få det danske samfund til at få et andet perspektiv på grønlændere. Nogle positive livshistorier, både på det sociale område og på beskæftigelsesområdet, fra grønlændere som er opvokset i Grønland, men som er tilflytter i Danmark. Det ville være ideelt hvis det kunne blive en landsdækkende kampagne, hvor medierne formidler kampagnen.

### **Velkomsthuss**

En del af de danske statspuljemidler i 2017 skal gå til de udsatte grønlændere i Danmark, det viser regeringens plan for efterårets forhandlinger om pengene til udsatte befolkningsgrupper. Pengene går blandt andet til de grønlandske huse. Vi tænker at en del af denne pulje eventuelt kunne gå til et velkomsthuss, hvor man samler alle indsatser og tilbud under samme tag, kunne være med til at styrke det sociale arbejde med udsatte grønlændere. Socialrådgivere som har særlige kurser i at arbejde med udsatte grønlændere, ment i den forstand, at de skal have tilegnet sig viden om den grønlandske kultur og mentalitet, kunne tage imod grønlænderne når de henvender sig i



velkomsthuset. På den måde ville man som socialrådgiver kunne danne sig et helhedssyn på de grønlandere der henvender sig, identificerer de problemstillinger der måtte være og derfor tilbyde hvert enkelt borger et individuelt velkomstforløb i Aalborg Kommune, alt efter hvad der er behov for. Det tidligere foreslået terapi forløb på grønlandsk, den grønlandske misbrugsbehandling samt sprogundervisning ville være blandt de tilbud som også skulle i velkomsthuset. Der udover ville det være ideelt at der var faste tider for en eller to medarbejdere fra jobcenter, et par gange om ugen, således at der også blev taget hånd om borgernes beskæftigelse. Ligeledes ville et samarbejde med distrikt psykiatrien være en væsentlig faktor, for de grønlandere som kan forstå og tale dansk på et rimeligt niveau. Her påtænker vi at en eller to medarbejdere kunne have faste mødetider, et par gange om ugen. Det vil samtidig være en ide at samle både Grønlanderenheden og det grønlandske hus, inklusiv værestedet, i velkomsthuset. Det tværfaglige samarbejde, under samme tag ville styrke helhedssynet på borgeren samt indsatsen da hjælpen til de udsatte grønlandere, som henvender sig, på den måde vil gå hurtigere, da der ikke ville være samme behov for at indhente oplysninger fra andre forvaltninger og organisationer, når de alle er samlet under ét tag og i én organisation.

Vores overvejelser er også gået på om udsatte grønlandere vil bruge dette velkomsthus, da vi ved at der generelt er et meget indadvendt miljø blandt udsatte grønlandere. Vi tænker her at det kunne være en mulighed, at ny ankommende grønlandere ville skulle søge sin offentlige forsørgelse, ved at henvende sig i velkomsthuset. På den måde ville de ikke kunne komme udenom at skulle igennem en samtale med en socialrådgiver, hvor problemstillinger og behov identificeres. Socialrådgiverens opgave er her at motiverer borgeren til at sige ja tak til de tilbud der vurderes behov for. Meningen med velkomsthuset er at få identificeret de problemstillinger der nu måtte være ved hver enkelte udsatte grønlander, og få iværksat de tilbud som er relevant for den pågældende borger, således at denne har større chance for hurtigere at blive integreret i det danske samfund. Ydermere tænker vi at det at tilbuddene er samlet under det samme tag, gør det mere overskueligt og trygt for de udsatte grønlandere.

## **Perspektivering**

I vores arbejde med dette projekt har vi opnået en viden om grønlandske misbrugere samt misbrugsbehandling af grønlandere i Aalborg Kommune. Vi har både løbene og efterfølgende gjort os overvejelser om til- og fravalg i projektet. Grundet projektets tidsmæssige - og omfangsmæssige begrænsning har det ikke været muligt for os at undersøge vores problemstilling i et omfang, som vi tænker ville have givet os et bredere perspektiv på den manglende succes i misbrugsbehandling i

Aalborg Kommune. I denne perspektivering vil vi derfor kort komme ind på hvordan vi kunne have undersøgt problemstillingen på anden vis, og beskrive vores tanker og overvejelser angående dette.

I udarbejdelsen af projektet fandt vi, som nævnt tidligere i metodeafsnittet, ud af at vi ville have fået mere ud af selv at vælge vores informanter. Det ville både have givet os mere viden om den grønlandske kultur og mentalitet, hvis vi inden udvælgelsen havde tilbragt tid på værestederne for grønlænderene (og misbrugende grønlændere) i Aalborg Kommune. Dette ville have givet os en mulighed for både at udvælge de informanter som vi kunne være interesseret i at interviewe, men også en mulighed for, inden vores interview, at lære dem lidt bedre at kende. Vi ville på den måde også have fået mere inspiration til vores interviewguide.

Ligeledes ville det have været givende også at have interviewet nogle af de socialrådgivere, som arbejder med vores målgruppe, angående det sociale arbejde og de indsatser som vedrører misbrugende grønlændere i Aalborg Kommune. Det ville have været interessant at høre om de erfaringer de har gjort sig i deres arbejde og ligeledes deres synspunkter. Mener de at der er indsatser og tilbud nok til misbrugende grønlændere i Aalborg Kommune? Er det de rigtige indsatser og tilbud, eller er de overflødige og ikke effektive nok? Kunne dette være årsagen til den manglende succes i misbrugsbehandlingen i Aalborg kommune? Hvilke barrierer støder de ind i når de har borgerkontakt med de misbrugende grønlændere?

Havde vi haft omfanget og tiden til dette, ville det have været interessant at sammenholde svarene i en analyse, for på den måde at svare på vores problemformulering. Vi har gjort os overvejelser om, om det mon ville blive samme svar som vi er kommet frem til i vores konklusion. Det ville måske også have givet os endnu mere inspiration til vores løsningsforslag.

## Litteraturliste.

Aalborg Kommune. (maj 2006). *Socialt udsatte grønlandere*. Hentede september 2016 fra [www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/aalborg-rapport.pdf](http://www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/aalborg-rapport.pdf)

Aalborg Kommune. (2015). [www.aalborg.dk](http://www.aalborg.dk). Hentede november 2016 fra Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen i Aalborg Kommune: <http://www.aalborg.dk/om-kommunen/organisation/familie-og-beskæftigelsesforvaltningen>

Augustesen, R., & Hansen, K. (2011). *Det moderne Grønland - fra koloni til selvstyre*. Frydenlund.

9000 Grønland. (marts 2016). *9000 Grønland*. Hentede 2016 fra [groenlaender.aalborg.dk/medie/4692194/referat-for-statusdagen-17-marts-2016.pdf](http://groenlaender.aalborg.dk/medie/4692194/referat-for-statusdagen-17-marts-2016.pdf)

Beskæftigelsesudvalget. (Maj 2014). *Aalborg*. Hentede januar 2017 fra [www.aalborg.dk/usercontrols/AalborgKommune/Referater/Pdf.aspx?pdfnavn=18193468.PDF&type=punkt&pdfid=4995](http://www.aalborg.dk/usercontrols/AalborgKommune/Referater/Pdf.aspx?pdfnavn=18193468.PDF&type=punkt&pdfid=4995)

Bjerregaard, P. (1998). *The Circumpolar unuit - Health of a population in transition*. København: Forlaget Munksgaard.

Bjerrgaard, P., & Dahl-Petersen, I. K. (2008). *Statens Institut For Folkesundhed*. Hentede 19. november 2016 fra [www.si-folkesundhed.dk:www.si-folkesundhed.dk/upload/befolkningsundersogelsen\\_1\\_002.pdf](http://www.si-folkesundhed.dk:www.si-folkesundhed.dk/upload/befolkningsundersogelsen_1_002.pdf)

Bundesen, P. (2000). *Sociale problemer og socialpolitik*. Odense: Odense Universitetsforlag.

*Det Grønlandske Hus*. (2015). Hentede 9. september 2016 fra [www.dgh-aalborg.dk](http://www.dgh-aalborg.dk)

Ejernæs, M., & Kristiansen, S. (2004). Perspektiver på sociale problemer i USA og Skandinavien. I A. Meeuwisse, & H. Swärd, *Perspektiver på sociale problemer* (s. Kap.3).

Familie- og Socialudvalget. (9. oktober 2015). *Aalborg Kommune*. Hentede september 2016 fra [www.aalborg.dk/usercontrols/AalborgKommune/Referater/Pdf.aspx?pdfnavn=2015-10-09%2009.00.pdf&type=moede&pdfid=8423](http://www.aalborg.dk/usercontrols/AalborgKommune/Referater/Pdf.aspx?pdfnavn=2015-10-09%2009.00.pdf&type=moede&pdfid=8423)

Goffman, E. (2009). *Stigma - Om afvigerens sociale identitet* (2 udg.). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Gullestrup, H. (2007). *Kulturanalyse - en vej til tværkulturel forståelse* (4 udg.). Danmark: Akademisk forlag.

Gullestrup, H. (1997). *Kultur, kulturanalyse og kulturetik - eller hvad adskiller os og forener os* (2 udg.). Akademisk Forlag.

Gullestrup, H. (1992). *Kultur, kulturanalyse og kulturkritik: -eller hvad adskiller og hvad forener os?* København: Akademisk Forlag.

- Honneth, A. (2003). *Behovet for anerkendelse*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Honneth, A. (2006). *Kamp om anerkendelse*. Hans Reitzels Forlag.
- Hutchinson, G. S., & Oltedal, S. (2006). *Modeller i socialt arbejde* (2 udg.). Hans Reitzels Forslag.
- Jacobsen, M. H. (2007). Adaptiv teori - den tredje vej til viden. I M. Hviid, R. Antoft, A. Jørgensen, & S. Kristiansen, *Håndværk & Horisonter*. Danmark.
- Jacobsen, M. H., & Pringle, K. (2008). *At forstå det sociale* (1 udg.). København: Akademiske Forlag.
- Jørgensen, A. (2008). Hermeneutik, Fænomenologi & Interaktionisme - 3 sider af samme sag. I
- M. H. Jacobsen, & K. Pringle, *At forstå det sociale* (1 udg.). København: Akademiske Forlag.
- Juul & Højlund, P. o. (2005). *Anerkendelse og dømmekraft i socialt perspektiv*. Hans Reitzels Forlag.
- Juul, S., Pedersen, K. B., & Münster, L. T. (2012). *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: en indføring*. København: Hans Reitzel.
- Krogstrup, H. K. (2003). *Evalueringsmodeller - Evaluering på det sociale område* (1 udg.). Viborg: Socialministeriet.
- Krogstrup, H. K., & Systime, A. (2003). *Evalueringsmodeller - Evaluering på det sociale område* (1 udg.). Viborg: Socialministeriet.
- Kvale, S. (1997). *Interview: en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzel .
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2008). *Introduktion til et håndværk* (2 udg.). Hans Reitzels Forlag.
- Kvello, Ø. (2013). *Børn i risiko*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Langgård, K. (2003). Magt og demokrati - og sprog. I G. Winther, *Demokrati og magt i Grønland* (s. 215-235). Aarhus: Aarhus Universitets Forlag.
- Lorentzen, J. (1999). *Inuit, Kultur og Samfund - en grundbog i eskimologi*. Aarhus: Forlaget Systime A/S.
- Loumann, P., & Madsen, H. F. (2016). *Rådet for socialt udsatte*. Hentede november 2016 fra Udsatte grønlandere: [www.udsatte.dk/indsatsomrader/groenlaendere](http://www.udsatte.dk/indsatsomrader/groenlaendere)
- Lovsamling, S. (2017). *Socialrets Lovsamling*. Forlaget Jurainformation.

Meeuwisse, A., & Swärd, S. (2004). *Perspektiver på sociale problemer*.

Ministeriet for sundhed og forebyggelse. (2010). Hentede december 2016 fra [http://www.sum.dk/Aktuelt/Publikationer/offentlige\\_indsats\\_alkohol2002/Kap8-3.aspx](http://www.sum.dk/Aktuelt/Publikationer/offentlige_indsats_alkohol2002/Kap8-3.aspx)

Pedersen, M. U. (2005). *Udvikling af misbrug og afhængighed af rusmidler*. Aarhus Universitetsforlag.

Sørensen, H. N. (12. oktober 2015). *Kalaallit Nunaata Radioa*. Hentede 20. september 2016 fra <http://knr.gl/da/nyheder/stor-forskel-i-hj%C3%A6lpen-til-socialt-udsatte-grønlandere-i-dk>

Sørensen, H. N. (november 2015). *www.knr.gl*. Hentede november 2016 fra Kalaallit Nuaata Radioa: <http://knr.gl/da/nyheder/aalborg-tager-sproghensyn-i-misbrugsbehandling>

SFI, S. B. (2015). *Grønlandere i Danmark*. SFI. København: Netpublikation.

Socialt udviklingscenter. (2015). *Socialt udviklingscenter*. Hentede 2016 fra [www.sus.dk](http://www.sus.dk): <https://www.sus.dk/udsatte-groenlaendere-vi-skal-vid-hvem-der-goer-hvad/>

Thagaard, T. (2004). *Systematik og indlevelse - En indføring i kvalitativ metode* (1 udg.). Akademisk Forlag.

Togeby, L. (2002). *Grønlandere i Danmark - en overset minoritet*. Aarhus: Aarhus Universitets Forlag.

